

Departament Llengua catalana

PROGRAMACIÓ
DEPARTAMENT DE LLENGUA CATALANA
IES PORTO CRISTO
2016-2017

Departament Llengua catalana

1.Llengua catalana 1r d'ESO	4
1.1Objectius	4
1.2Continguts	5
1.3Criteris d'avaluació	6
1.4Competències bàsiques	14
1.5Seqüenciació i temporització	17
2.Llengua catalana 2n d'ESO	19
2.1Objectius	19
2.2Continguts	20
2.3Criteris d'avaluació	21
2.4Competències bàsiques	30
2.5Seqüenciació i temporització	33
3.Llengua catalana 3r d'ESO	35
3.1Objectius	35
3.2Continguts	36
3.3Criteris d'avaluació	37
3.4Competències bàsiques	45
3.5Seqüenciació i temporització	48
4.Llengua catalana 4t d'ESO	50
4.1Objectius	50
4.2Continguts	51
4.3Criteris d'avaluació	51
4.4Competències bàsiques	59
4.5Seqüenciació i temporització	63
5.Llatí	64
5.1Objectius	64
5.2Continguts	64
5.3Criteris d'avaluació	66
5.4Competències bàsiques	67
5.5Seqüenciació i temporització	68
6. Literatura Universal	71
6.1Objectius	71
6.2Continguts	72
6.3Criteris d'avaluació	72
6.4Competències bàsiques	73
6.5Seqüenciació i temporització	74
7.Taller de llengua i cultura	76
7.1Objectius	76
7.2Continguts	77
7.3Criteris d'avaluació	83
7.4. Seqüenciació i temporització	83
8.Llengua catalana 1r de batxillerat	85
8.1Objectius	85
8.2Continguts	85
8.3Criteris d'avaluació	86
8.4Competències bàsiques	91
8.4Seqüenciació i temporització	95
9.Llengua catalana 2n de batxillerat	105
9.1Objectius	105
9.2Continguts	105
9.3Criteris d'avaluació	109

Departament Llengua catalana

9.4Competències bàsiques	111
9.4Seqüenciació i temporització	115
10.Materials i recursos	120
11.Activitats complementàries i extraescolars	125
12.Avaluació procés d'ensenyament-aprenentatge	125

Departament Llengua catalana

1. Llengua catalana. 1r ESO

1.1. Objectius

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua catalana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiari-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la seva participació en les creacions culturals. A fi que sigui possible que, al final de l'educació secundària obligatòria, s'utilitzi normalment i correctament la llengua catalana.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
8. Comprendre i crear textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.
11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica
13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic,

Departament Llengua catalana

sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.

15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.

16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.

17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).

18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua catalana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.

19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

1.2. Continguts

La seqüenciació dels continguts s'ha fet a partir dels següents blocs:

Ortografia:

L'accentuació. Accent obert i tancat. Diacrítics.

La dièresi. Essa sorda i sonora. Les grafies b/v, p/b, t/d, c/g

Les grafies r/rr, l/l·l/ll, h. Les grafies m/n. Les grafies g/j, tg/tj/dj, x/ix, tx/ig.

Lèxic:

Lexemes i morfemes. Derivació (prefixos i sufixos). L'habilitació, metàfora i la metonímia.

La composició. El camp semàntic. El llenguatge especialitzat. Neologismes, estrangerismes i calcs.

El llenguatge políticament correcte. Varietats històriques i geogràfiques del català. Famílies lingüístiques europees.

Gramàtica:

El nom. L'adjectiu. El determinant. Els verbs (I).

Els verbs (II i III). Adverbi, preposicions i conjuncions.

Repàs de la funcions sintàctiques. La pronominalització. L'oració simple. L'oració impersonal. Oració activa i passiva. L'oració composta.

Comunicació:

Ens comuniquem: coherència i cohesió. Funcions del llenguatge. El reportatge. Descripció.

La notícia, la línia del temps i l'itinerari.

L'anunci. El xat. Gràfics i atles.

Departament Llengua catalana

Literatura:

La literatura a l'edat mitjana. La formació i l'expansió de la llengua catalana. La poesia dels trobadors. Ramon Llull.

Les cròniques, la literatura religiosa i moralitzant.

El segle d'or. La novel·la cavalleresca. Poesia del segle d'or. Literatura de l'edat moderna.

1.3. Criteris d'avaluació/ Estàndards d'aprenentatge avaluable

BLOC 1: COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.

1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, n'identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.

1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.

1.3. Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.

1.4. Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.

1.5. Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió que procedeixen dels mitjans de comunicació, en distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i n'identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.

1.6. Resumeix textos, de forma oral, en recull les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, i n'identifica la informació rellevant, en determina el tema i en reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com la seva estructura i les estratègies de cohesió textual oral.

2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal.

2.3. Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.

2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i de l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, i emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.

2.5. Usa progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).

2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, instructius i expositius i argumentatius de forma clara, en recull les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

3. Comprendre el sentit global de textos orals.

3.1. Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.

3.2. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat i es té en compte el to emprat, el llenguatge que s'utilitza, el contingut i el grau de respecte cap a les opinions dels altres.

3.3. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.

4. Valorar la importància de la conversa en la vida social mitjançant la pràctica d'actes de parla: comptant, descrivint, opinant, dialogant..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.

4.1. Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.

5. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...).

5.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i en valora la claredat expositiva, l'adequació, la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.

5.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i l'ajuda dels suports audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.

5.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.

6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.

6.1. Fa presentacions orals.

6.2. Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, en selecciona la idea central i el moment en què ha de ser presentada al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que han de donar suport al seu desenvolupament.

6.3. Dur a terme intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.

6.4. Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.

6.5. Pronuncia amb correcció i claredat, modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.

6.6. Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes, i millora progressivament les pràctiques discursives.

7. Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.

7.1. Participa activament en debats, col·loquis... escolars i respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, manifesta les seves opinions i respecta les opinions dels altres.

Departament Llengua catalana

7.2. Se ceneix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.

7.3. Avalua les intervencions pròpies i alienes.

7.4. Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals i s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.

8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació potenciant el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.

8.1. Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.

BLOC 2: COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

1. Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.

1.1. Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.

1.2. Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.

1.3. Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context

1.4. Dedueix la idea principal d'un text, reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.

1.5. Fa inferències i hipòtesis sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.

1.6. Avalua el seu procés de comprensió lectora usant fitxes senzilles d'autoavaluació.

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.

2.1. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identifica la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format utilitzat.

2.2. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.

2.3. Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.

2.4. Reté informació, reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.

2.5. Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.

2.6. Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...

Departament Llengua catalana

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva, que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.

3.2. Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.

3.3. Respecta les opinions dels altres.

4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.

4.1. Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.

4.2. Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.

4.3. Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.

5.1. Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc., i redacta esborranys d'escriptura.

5.2. Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.

5.3. Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.

5.4. Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.

6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.

6.1. Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit escolar/acadèmic i àmbit social i imita textos model.

6.2. Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.

6.3. Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.

6.4. Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.

6.5. Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra a oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.

6.6. Fa esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.

7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul

Departament Llengua catalana

del desenvolupament personal.

7.1. Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.

7.2. Empra en els seus escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.

7.3. Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.

7.4. Coneix i utilitza eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dóna conèixer els seus propis.

BLOC 3: CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

1. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les seves normes d'ús per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits i per compondre i revisar progressivament autònoma els textos propis i aliens, a més d'utilitzar la terminologia gramatical necessària per explicar els diversos usos de la llengua.

1.1. Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos i utilitza aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens.

1.2. Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens, aplica els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals a les seves produccions orals i escrites.

1.3. Coneix i usa adequadament les formes verbals en les seves produccions orals i escrites.

2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals i distingir les flexives de les no flexives.

2.1. Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula: arrel i afixos, aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment del seu vocabulari actiu.

2.2. Explica els diferents procediments de formació de paraules i distingeix les compostes, les derivades, les sigles i els acrònims.

3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius.

3.1. Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins una frase o un text oral o escrit.

4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i el seu ús en el discurs oral i escrit.

4.1. Reconeix i usa sinònims i antònims d'una paraula i explica el seu ús concret en una frase o en un text oral o escrit.

5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora,

Departament Llengua catalana

metonímia, paraules tabú i eufemismes.

5.1. *Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit.*

5.2. *Identifica i explica els fenòmens contextuals que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme.*

6. Emprar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el propi vocabulari.

6.1. *Utilitza fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el vocabulari.*

7. Observar, reconèixer i explicar els usos dels grups nominals, adjectivals, verbals, preposicionals i adverbials dins el marc de l'oració simple.

7.1. *Identifica els diferents grups de paraules en frases i textos, diferencia la paraula nuclear de la resta de paraules que el formen i explica el seu funcionament en el marc de l'oració simple.*

7.2. *Reconeix i explica en els textos el funcionament sintàctic del verb a partir del seu significat i distingeix els grups de paraules que poden funcionar com a complements verbals argumentals i adjunts.*

8. Reconèixer, usar i explicar els elements constitutius de l'oració simple.

8.1. *Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple, diferencia subjecte i predicat i interpreta la presència o absència del subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor.*

8.2. *Transforma oracions actives en passives i a l'inrevés i explica els diferents papers semàntics del subjecte: agent, pacient, causa.*

8.3. *Amplia oracions en un text, usa diferents grups de paraules, utilitza els nexes adequats i crea oracions noves amb sentit complet.*

9. Identificar els connectors textuais presents en els textos i reconèixer la funció que fan en l'organització del contingut del discurs.

9.1. *Reconeix, usa i explica els connectors textuais (d'addició, contrast i explicació) i els principals mecanismes de referència interna, gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (el·lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims), i valora la seva funció en l'organització del contingut del text.*

10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu.

10.1. *Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives, exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor.*

10.2. *Identifica i empra en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc.*

10.3. *Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i maneres verbals.*

Departament Llengua catalana

11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa.

11.1. Reconeix la coherència d'un discurs, atén la intenció comunicativa de l'emissor i identifica l'estructura i la disposició de continguts.

11.2. Identifica diferents estructures textuais: narració, descripció, explicació i diàleg, explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits a la producció i millora de textos propis i aliens.

12. Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les seves diferents llengües i dialectes, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials.

12.1. Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya, n'explica alguna característica diferencial i compara diversos textos, en reconeix els orígens històrics i en descriu alguns dels trets diferencials.

12.2. Reconeix les varietats geogràfiques del català dins i fora de l'Estat espanyol.

13. Reconèixer les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.

13.1. Reconeix les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.

13.2. Distingeix tant les diferències com les coincidències amb el castellà per evitar errors (gramaticals, lèxics, fonètics o sintàctics).

14. Identificar els fenòmens de contacte.

14.1. Identifica els fenòmens de contacte de llengües.

15. Reconèixer els principals conceptes sociolingüístics.

15.1. Reconeix els principals conceptes sociolingüístics.

16. Reconèixer la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.

16.1. Reconeix la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.

BLOC 4: EDUCACIÓ LITERÀRIA

1. Llegir obres de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als gustos i aficions dels alumnes, i mostrar interès per la lectura.

1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gustos, aficions i interessos.

1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

1.3. Desenvolupa progressivament el seu propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la

Departament Llengua catalana

lectura.

2. Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als propis gustos i aficions dels alumnes, contribuint a la formació de la personalitat literària.

2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, anàlisi i explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

2.2. Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historicoliteraris fins a l'actualitat.

2.3. Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, anàlisi i explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.

3. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts: música, pintura, cinema, etc., com a expressió del sentiment humà, a més d'analitzar i d'interrelacionar obres (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc., de totes les èpoques.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus, desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.

4. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris, en versió original o adaptats, i representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, n'identifica el tema, en resumeix el contingut i n'interpreta el llenguatge literari.

5. Comprendre textos literaris representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, reconèixer la intenció de l'autor, relacionar el seu contingut i la seva forma amb els contextos socioculturals i literaris de l'època, identificar el tema, reconèixer l'evolució d'alguns tòpics i formes literàries i expressar aquesta relació amb judicis personals raonats.

5.1. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i emet judicis personals raonats.

6. Redactar textos personals d'intenció literària segons les convencions del gènere, amb intenció

Departament Llengua catalana

lúdica i creativa.

6.1. *Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.*

6.2. *Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus propis sentiments.*

7. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptar un punt de vista crític i personal i utilitzar les tecnologies de la informació.

7.1. *Aporta en els treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.*

7.2. *Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per fer treballs acadèmics.*

1.3.1. Procediments de qualificació:

Es tendran en compte els següents apartats:

Conceptes: (50%) Són les notes dels exàmens de la matèria que s'haurà estudiat durant l'avaluació. Se'n faran com a mínim dos cada trimestre. I per altra banda, una prova escrita de la lectura que farà mitjana amb la nota dels dos exàmens.

Procediments: (30%) Aquest apartat conté les notes del quadern, els treballs, la participació a les sortides, els dictats i les redaccions.

Actitud i comportament: (10%) És un aspecte important perquè es tindrà en compte l'interès, la dedicació, la participació, dur el material, el comportament i el respecte envers l'assignatura i l'ús de la llengua catalana dins classe. També es valoraran l'assistència i la puntualitat.

Projectes: (10%) L'assignatura de Projectes tindrà aquest valor a la nota de català.

Lectures: Es farà una prova escrita de la lectura que farà mitjana amb la nota dels dos exàmens.

Normes que cal tenir en compte:

Cal tenir un mínim de mitjana de 3 tant de conceptes com de procediments per superar l'àrea.

Si es deixen de presentar tres feines estipulades o no s'acudeix a un examen sense justificar-ho l'avaluació quedarà suspesa. La no assistència als exàmens només es pot justificar amb un certificat mèdic (del metge).

Les dates d'exàmens i de lliurament de feines són irrevocables i s'han de complir estrictament.

Al darrer trimestre es farà una exposició oral sobre un tema acordat prèviament amb el professor i fent servir un tipus de text estudiat durant el curs.

1.4. Competències bàsiques

Avaluar en competències suposa una combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivació, valors ètics, actituds, emocions i altres components socials i de comportament que es mobilitzen conjuntament per aconseguir una acció eficaç en l'aprenentatge. De totes les competències hem seleccionat els indicadors que farem servir per avaluar cada un dels continguts que es treballen a les unitats d'aquest curs.

Competència	Indicadors
Lingüística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorar la lectura com a font d'adquisició de nous coneixements. 2. Reconèixer diferents tipus de textos orals i escrits i els seus trets organitzatius. 3. Comprendre textos de tipologia diversa, obtenir-ne informació, fer-ne interpretacions i treure'n conclusions. 4. Conèixer i posar en pràctica les normes ortogràfiques. 5. Elaborar textos escrits seguint els processos de planificació, elaboració, revisió i correcció de l'escrit. 6. Llegir de forma expressiva i comprensiva diferents tipus de textos. 7. Mantenir converses adequades a diferents contextos comunicatius i resoldre conflictes a través del diàleg. 8. Tenir un bagatge lèxic prou ampli, conèixer el seu significat i emprar-lo per aconseguir produccions correctes. 9. Reconèixer la intenció comunicativa de textos orals i escrits, discriminar la informació rellevant i la no rellevant. 10. Conèixer els trets fonamentals d'obres literàries rellevants.
Matemàtica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretar i expressar amb claredat i precisió informacions que contenen elements matemàtics, dades i expressions matemàtiques. 2. Planificar i aplicar estratègies de resolució de problemes a situacions de la vida quotidiana i del món laboral. 3. Saber utilitzar les tècniques i els procediments matemàtics bàsics per comptar, operar, mesurar, situar-se a l'espai i organitzar i analitzar dades. 4. Conèixer i saber emprar materials i eines de suport (calculadores, recursos TIC, ...) per contribuir a la realització de l'activitat matemàtica i entendre les seves limitacions. 5. Seleccionar tècniques adequades per representar i interpretar la realitat segons les situacions i els objectius. 6. Identificar situacions, traduir-les a estructures matemàtiques, validar-les, analitzar-les i comunicar els seus resultats.

Departament Llengua catalana

Social i ciutadana	<ol style="list-style-type: none"> 1. Manejar habilitats socials i saber resoldre conflictes de forma constructiva. 2. Respecte cap els altres, així com de les seves obres i accions. 3. Elaboració de normes de l'aula i compliment de les normes de cada àrea. 4. Prendre consciència dels hàbits saludables i del consum responsable. 5. Reflexionar sobre els fets i problemes socials i històrics de forma global i crítica. 6. Exercir la ciutadania activa i participativa. 7. Tenir consciència de l'existència de distintes perspectives per analitzar la realitat històrica i social del món, la seva evolució, les seves fites i els seus problemes. 8. Comprendre l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i al progrés de la humanitat. 9. Conèixer i comprendre els valors en què es basen els estats i les societats democràtiques, els seus fonaments, les maneres d'organitzar-se i el seu funcionament. 10. Saber posar-se al lloc dels altres i comprendre el seu punt de vista. 11. Valorar les diferències i reconèixer la igualtat entre els distints col·lectius, i en particular entre homes i dones. 12. Realitzar raonaments crítics sobre situacions reals i dialogar per millorar col·lectivament la comprensió de la realitat. 13. Conèixer i entendre, els drets i els deures recollits en les declaracions internacionals i la seva aplicació per part de les distintes institucions. 14. Responsabilitzar-se de les eleccions i les decisions adoptades.
Interacció amb el món físic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Localitzar, obtenir, analitzar i representar informació qualitativa i quantitativa. 2. Interpretar la informació que rebem per poder prendre decisions. 3. Interioritzar els elements claus de la qualitat de vida de les persones. 4. Incorporar l'aplicació de conceptes científics dins la pràctica. 5. Comprendre i identificar preguntes o problemes per obtenir conclusions. 6. Aprendre els conceptes i procediments de les ciències de la naturalesa de tal forma que l'alumne adquireixi les destreses necessàries per entendre el món que l'envolta. 7. Conèixer en els diferents nivells, conceptuals i procedimentals, la relació del cos amb l'espai, el temps i el moviment, tant en el medi físic com en el natural i la seva relació amb la salut.
Aprendre a aprendre	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organitzar i planificar els aprenentatges i la pròpia feina. 2. Reconèixer les pròpies capacitats, possibilitats, dificultats i mancances (intel·lectuals, emocionals i físiques) en el procés d'aprenentatge. 3. Adquirir autonomia en l'aprenentatge i utilitzar la lectura i altres recursos com a

Departament Llengua catalana

	<p>font d'informació.</p> <p>4. Disposar d'un sentiment de competència personal, definir els propis objectius i fites, superar els obstacles i afrontar nous reptes d'aprenentatge.</p>
Tractament de la informació i competència digital	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i aplicar les eines TIC adequades a un treball concret i en l'àmbit escolar (en vistes a un futur professional). 2. Disposar d'habilitats per cercar, processar i comunicar informació de forma crítica i creativa. 3. Transformar la informació en coneixement. 4. Conèixer i aplicar les eines que ens proporcionen les noves tecnologies per resoldre problemes de manera eficient
Autonomia i iniciativa personal	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible, sent originals per donar respostes innovadores. 2. Tenir iniciativa per llegir i cercar informació i ser cooperant, líder, organitzador i dialogant en l'elaboració de projectes col·lectius. 3. Conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte: planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que s'ha fet i autoavaluar-se, extreure conclusions i valorar les possibilitats de millora. 4. Ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius. 5. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible. 6. Saber organitzar el temps i les tasques. 7. Adquirir valors, aplicar-los i actuar amb creativitat i responsabilitat. 8. Tenir la capacitat d'escollir, de calcular i d'assumir riscos amb una actitud positiva davant el canvi i la innovació.
Cultural i artística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apreciar i gaudir amb l'art i amb les manifestacions artístiques. 2. Reflexionar i analitzar l'entorn artístic. 3. Emprar recursos artístics per expressar-se i per comunicar-se. 4. Desenvolupar la sensibilitat per gaudir amb diferents expressions del patrimoni natural i cultural, valorar-ne la importància i contribuir a la seva conservació. 5. Comprendre la funció que les arts han tengut i tenen en la vida dels éssers humans i cultivar el sentit estètic i la capacitat d'emocionar-se. 6. Analitzar obres d'art reconeixent-ne els diferents estils i identificar el context històric que n'explica l'aparició.

	7. Interpretar textos de tipologia diversa, llenguatges icònics, simbòlics i de representació.
--	--

1.5. Seqüenciació i temporització

Primer trimestre

Ortografia: L'accentuació. Accent obert i tancat. Diacrítics.

Lèxic: Derivació (prefixos i sufixos). L'habilitació, metàfora i la metonímia.

Gramàtica: El nom. L'adjectiu. El determinant. Els verbs (I).

Comunicació: Propietats del text (adequació, coherència, cohesió i correcció). Funcions del llenguatge. El reportatge. Descripció.

Literatura: La literatura a l'edat mitjana. La formació i l'expansió de la llengua catalana. La poesia dels trobadors. Ramon Llull.

Segon trimestre

Ortografia: La dièresi. Essa sorda i sonora. Les grafies b/v, p/b, t/d, c/g

Lèxic: la composició. El camp semàntic. El llenguatge especialitzat. Neologismes, estrangerismes i calcs.

Gramàtica: Els verbs (II i III). Adverbi, preposicions i conjuncions.

Comunicació: la notícia, la línia del temps i l'itinerari. L'entrevista.

Literatura: les cròniques, la literatura religiosa i moralitzant.

Tercer trimestre

Ortografia: Les grafies r/rr, l/l·l/ll, h. Les grafies m/n. Les grafies g/j, tg/tj/dj, x/ix, tx/ig.

Lèxic: El llenguatge políticament correcte. Varietats històriques i geogràfiques del català. Famílies lingüístiques europees.

Gramàtica: Repàs de la funcions sintàctiques. La pronominalització. L'oració simple. L'oració impersonal. Oració activa i passiva. L'oració composta.

Comunicació: L'anunci. Els gèneres periodístics d'opinió. El xat. Gràfics i atles.

Literatura: El segle d'or. La novel·la cavalleresca. Poesia del segle d'or. Literatura de l'edat moderna.

2. Programació de 2n d'ESO de Llengua catalana i literatura

2.1.Objectius

- 1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
- 2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua catalana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiat-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
- 3. Aconseguir la competència en llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la seva participació en les creacions culturals. A fi que sigui possible que, al final de l'educació secundària obligatòria, s'utilitzi normalment i correctament la llengua catalana.
- 4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
- 5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
- 6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
- 7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
- 8. Comprendre i crear textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
- 9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
- 10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.
- 11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
- 12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de

Departament Llengua catalana

fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica

- 13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
- 14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.
- 15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.
- 16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
- 17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).
- 18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua catalana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.
- 19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

2.2.Continguts

Ortografia:

- Les regles de puntuació. L'accentuació. Els diftongs. L'accent diacrític. Les vocals àtones: vocal neutra, o/u.
- Les consonants finals: p/b, t/d, c/g. La ela geminada. La hac. Les grafies x/ix, tx/ig, tj/tg.
- Les grafies m/n. L'ús del guionet. L'apòstrof i les contraccions.

Lèxic:

- La precisió lèxica. Les locucions i les frases fetes. Els manlleus i els barbarismes. La sinonímia.
- L'antonímia. Els gentilicis. La polisèmia i l'homonímia.
- Les sigles, els acrònims i les abreviatures. Els eufemismes, els disfemismes i les paraules tabú. Varietat lingüística geogràfica. Concepte de família lingüística a Europa.

Gramàtica:

- El sintagma nominal: nucli i complements. El sintagma verbal: tipus. Els pronoms (I).
- Els pronoms (II). L'adverbi. Les preposicions i les conjuncions.
- Els complements verbals: l'atribut i el predicatiu. Els complements verbals: el complement directe i el complement indirecte. Els complements verbals: els complements circumstancials i el complement de règim verbal.

Comunicació:

- Ens comuniquem. Recursos per a la comunicació oral. Narrem vivències. L'anècdota. Descrivim. Una persona.
- Expliquem. L'article enciclopèdic. Organitzem la informació. El mapa conceptual. Indiquem com

Departament Llengua catalana

s'ha de fer. Instruccions de muntatge.

– Convencem. El cartell promocional. Interaccionem verbalment. L'entrevista. Consultem. El glossari.

Literatura:

– Poesia: la poesia visual i les figures retòriques. Els temes i els tòpics literaris. Context històric: segles XII-XV. Els primers textos.

– Els trobadors. Ramon Llull. Les quatre grans cròniques.

– Prosa religiosa i moral del segle XIV. L'humanisme. Les novel·les de cavalleria: *Curial e Güelfa* i *Tirant lo Blanc*. Jordi de Sant Jordi, Joan Roís de Corella, Ausiàs Marc.

2.3. Criteris d'avaluació

BLOC 1: COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.

1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, n'identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.

1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.

1.3. Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.

1.4. Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.

1.5. Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió que procedeixen dels mitjans de comunicació, en distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i n'identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.

1.6. Resumeix textos, de forma oral, en recull les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, i n'identifica la informació rellevant, en determina el tema i en reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com la seva estructura i les estratègies de cohesió textual oral.

2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal.

2.3. Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.

2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i de l'estructura de textos narratius, descriptius,

Departament Llengua catalana

expositius, argumentatius i instructius, i emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.

2.5. Usa progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).

2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, instructius i expositius i argumentatius de forma clara, en recull les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

3. Comprendre el sentit global de textos orals.

3.1. Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.

3.2. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat i es té en compte el to emprat, el llenguatge que s'utilitza, el contingut i el grau de respecte cap a les opinions dels altres.

3.3. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.

4. Valorar la importància de la conversa en la vida social mitjançant la pràctica d'actes de parla: comptant, descrivint, opinant, dialogant..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.

4.1. Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.

5. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...).

5.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i en valora la claredat expositiva, l'adequació, la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.

5.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i l'ajuda dels suports audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.

5.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.

6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.

6.1. Fa presentacions orals.

6.2. Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, en selecciona la idea central i el moment en què ha de ser presentada al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que han de donar suport al seu desenvolupament.

6.3. Dur a terme intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.

6.4. Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.

Departament Llengua catalana

6.5. *Pronuncia amb correcció i claredat, modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.*

6.6. *Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes, i millora progressivament les pràctiques discursives.*

7. Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.

7.1. *Participa activament en debats, col·loquis... escolars i respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, manifesta les seves opinions i respecta les opinions dels altres.*

7.2. *Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.*

7.3. *Avalua les intervencions pròpies i alienes.*

7.4. *Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals i s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.*

8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació potenciant el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.

8.1. *Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.*

BLOC 2: COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

1. Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.

1.1. *Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.*

1.2. *Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.*

1.3. *Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context*

1.4. *Dedueix la idea principal d'un text, reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.*

1.5. *Fa inferències i hipòtesis sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.*

1.6. *Avalua el seu procés de comprensió lectora usant fitxes senzilles d'autoavaluació.*

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.

2.1. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identifica la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format utilitzat.*

2.2. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.*

2.3. *Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.*

2.4. *Reté informació, reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.*

Departament Llengua catalana

2.5. Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.

2.6. Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva, que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.

3.2. Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.

3.3. Respecta les opinions dels altres.

4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.

4.1. Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.

4.2. Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.

4.3. Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.

5.1. Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc., i redacta esborranys d'escriptura.

5.2. Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.

5.3. Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.

5.4. Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.

6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.

6.1. Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit escolar/acadèmic i àmbit social i imita textos model.

6.2. Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.

6.3. Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.

6.4. Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.

Departament Llengua catalana

6.5. *Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra a oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.*

6.6. *Fa esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.*

7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.

7.1. *Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.*

7.2. *Empra en els seus escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.*

7.3. *Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.*

7.4. *Coneix i utilitza eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dóna conèixer els seus propis.*

BLOC 3: CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

1. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les seves normes d'ús per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits i per compondre i revisar progressivament autònoma els textos propis i aliens, a més d'utilitzar la terminologia gramatical necessària per explicar els diversos usos de la llengua.

1.1. *Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos i utilitza aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens.*

1.2. *Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens, aplica els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals a les seves produccions orals i escrites.*

1.3. *Coneix i usa adequadament les formes verbals en les seves produccions orals i escrites.*

2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals i distingir les flexives de les no flexives.

2.1. *Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula: arrel i afixos, aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment del seu vocabulari actiu.*

2.2. *Explica els diferents procediments de formació de paraules i distingeix les compostes, les derivades, les sigles i els acrònims.*

3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius.

3.1. *Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins una frase o un text oral o escrit.*

Departament Llengua catalana

4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i el seu ús en el discurs oral i escrit.

4.1. *Reconeix i usa sinònims i antònims d'una paraula i explica el seu ús concret en una frase o en un text oral o escrit.*

5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

5.1. *Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit.*

5.2. *Identifica i explica els fenòmens contextuals que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme.*

6. Emprar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el propi vocabulari.

6.1. *Utilitza fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el vocabulari.*

7. Observar, reconèixer i explicar els usos dels grups nominals, adjectivals, verbals, preposicionals i adverbials dins el marc de l'oració simple.

7.1. *Identifica els diferents grups de paraules en frases i textos, diferencia la paraula nuclear de la resta de paraules que el formen i explica el seu funcionament en el marc de l'oració simple.*

7.2. *Reconeix i explica en els textos el funcionament sintàctic del verb a partir del seu significat i distingeix els grups de paraules que poden funcionar com a complements verbals argumentals i adjunts.*

8. Reconèixer, usar i explicar els elements constitutius de l'oració simple.

8.1. *Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple, diferencia subjecte i predicat i interpreta la presència o absència del subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor.*

8.2. *Transforma oracions actives en passives i a l'inrevés i explica els diferents papers semàntics del subjecte: agent, pacient, causa.*

8.3. *Amplia oracions en un text, usa diferents grups de paraules, utilitza els nexes adequats i crea oracions noves amb sentit complet.*

9. Identificar els connectors textuais presents en els textos i reconèixer la funció que fan en l'organització del contingut del discurs.

9.1. *Reconeix, usa i explica els connectors textuais (d'addició, contrast i explicació) i els principals mecanismes de referència interna, gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (el·lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims), i valora la seva funció en l'organització del contingut del text.*

10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu.

10.1. *Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives,*

Departament Llengua catalana

exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor.

10.2. Identifica i empru en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc.

10.3. Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i maneres verbals.

11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa.

11.1. Reconeix la coherència d'un discurs, atén la intenció comunicativa de l'emissor i identifica l'estructura i la disposició de continguts.

11.2. Identifica diferents estructures textuais: narració, descripció, explicació i diàleg, explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits a la producció i millora de textos propis i aliens.

12. Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les seves diferents llengües i dialectes, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials.

12.1. Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya, n'explica alguna característica diferencial i compara diversos textos, en reconeix els orígens històrics i en descriu alguns dels trets diferencials.

12.2. Reconeix les varietats geogràfiques del català dins i fora de l'Estat espanyol.

13. Reconèixer les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.

13.1. Reconeix les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.

13.2. Distingeix tant les diferències com les coincidències amb el castellà per evitar errors (gramaticals, lèxics, fonètics o sintàctics).

14. Identificar els fenòmens de contacte.

14.1. Identifica els fenòmens de contacte de llengües.

15. Reconèixer els principals conceptes sociolingüístics.

15.1. Reconeix els principals conceptes sociolingüístics.

16. Reconèixer la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.

16.1. Reconeix la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.

BLOC 4: EDUCACIÓ LITERÀRIA

1. Llegir obres de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als gustos i

Departament Llengua catalana

aficions dels alumnes, i mostrar interès per la lectura.

1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gustos, aficions i interessos.

1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

1.3. Desenvolupa progressivament el seu propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.

2. Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als propis gustos i aficions dels alumnes, contribuint a la formació de la personalitat literària.

2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, anàlisi i explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

2.2. Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historicoliteraris fins a l'actualitat.

2.3. Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, anàlisi i explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.

3. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts: música, pintura, cinema, etc., com a expressió del sentiment humà, a més d'analitzar i d'interrelacionar obres (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc., de totes les èpoques.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus, desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.

4. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris, en versió original o adaptats, i representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, n'identifica el tema, en resumeix el contingut i n'interpreta el llenguatge literari.

5. Comprendre textos literaris representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, reconèixer la intenció de l'autor, relacionar el seu contingut i la seva forma amb els contextos

Departament Llengua catalana

socioculturals i literaris de l'època, identificar el tema, reconèixer l'evolució d'alguns tòpics i formes literàries i expressar aquesta relació amb judicis personals raonats.

5.1. *Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i emet judicis personals raonats.*

6. Redactar textos personals d'intenció literària segons les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

6.1. *Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.*

6.2. *Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus propis sentiments.*

7. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptar un punt de vista crític i personal i utilitzar les tecnologies de la informació.

7.1. *Aporta en els treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.*

7.2. *Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per fer treballs acadèmics.*

2.3.1. Procediments de qualificació

Es tendran en compte els següents apartats:

Conceptes: (50%) Són les notes dels exàmens de la matèria que s'haurà estudiat durant l'avaluació. Se'n faran com a mínim dos cada trimestre. I per altra banda, una prova escrita de la lectura que farà mitjana amb la nota dels dos exàmens.

Procediments: (30%) Aquest apartat conté les notes del quadern, els treballs, la participació a les sortides, els dictats i les redaccions.

Actitud i comportament: (10%) És un aspecte important perquè es tendrà en compte l'interès, la dedicació, la participació, dur el material, el comportament i el respecte envers l'assignatura i l'ús de la llengua catalana dins classe. També es valoraran l'assistència i la puntualitat.

Projectes: (10%) L'assignatura de Projectes tendrà aquest valor a la nota de català.

Lectures: Es farà una prova escrita de la lectura que farà mitjana amb la nota dels dos exàmens.

Normes que cal tenir en compte:

Cal tenir un mínim de mitjana de 3 tant de conceptes com de procediments per superar l'àrea.

Si es deixen de presentar tres feines estipulades o no s'acudeix a un examen sense justificar-ho l'avaluació quedarà suspesa. La no assistència als exàmens només es pot justificar amb un certificat

Departament Llengua catalana

mèdic (del metge).

Les dates d'exàmens i de lliurament de feines són irrevocables i s'han de complir estrictament.

Al darrer trimestre es farà una exposició oral sobre un tema acordat prèviament amb el professor i fent servir un tipus de text estudiat durant el curs.

2.4. Tractament de les competències bàsiques

Avaluar en competències suposa una combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivació, valors ètics, actituds, emocions i altres components socials i de comportament que es mobilitzen conjuntament per aconseguir una acció eficaç en l'aprenentatge. De totes les competències hem seleccionat els indicadors que farem servir per avaluar cada un dels continguts que es treballen a les unitats d'aquest curs.

Competència	Indicadors
Lingüística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorar la lectura com a font d'adquisició de nous coneixements. 2. Reconèixer diferents tipus de textos orals i escrits i els seus trets organitzatius. 3. Comprendre textos de tipologia diversa, obtenir-ne informació, fer-ne interpretacions i treure'n conclusions. 4. Conèixer i posar en pràctica les normes ortogràfiques. 5. Elaborar textos escrits seguint els processos de planificació, elaboració, revisió i correcció de l'escrit. 6. Llegir de forma expressiva i comprensiva diferents tipus de textos. 7. Mantenir converses adequades a diferents contextos comunicatius i resoldre conflictes a través del diàleg. 8. Tenir un bagatge lèxic prou ampli, conèixer el seu significat i emprar-lo per aconseguir produccions correctes. 9. Reconèixer la intenció comunicativa de textos orals i escrits, discriminar la informació rellevant i la no rellevant. 10. Conèixer els trets fonamentals d'obres literàries rellevants.
Matemàtica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretar i expressar amb claredat i precisió informacions que contenen elements matemàtics, dades i expressions matemàtiques. 2. Planificar i aplicar estratègies de resolució de problemes a situacions de la vida quotidiana i del món laboral. 3. Saber utilitzar les tècniques i els procediments matemàtics bàsics per comptar, operar, mesurar, situar-se a l'espai i organitzar i analitzar dades.

Departament Llengua catalana

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Conèixer i saber emprar materials i eines de suport (calculadores, recursos TIC, ...) per contribuir a la realització de l'activitat matemàtica i entendre les seves limitacions. 5. Seleccionar tècniques adequades per representar i interpretar la realitat segons les situacions i els objectius. 6. Identificar situacions, traduir-les a estructures matemàtiques, validar-les, analitzar-les i comunicar els seus resultats.
Social i ciutadana	<ol style="list-style-type: none"> 1. Manejar habilitats socials i saber resoldre conflictes de forma constructiva. 2. Respecte cap els altres, així com de les seves obres i accions. 3. Elaboració de normes de l'aula i compliment de les normes de cada àrea. 4. Prendre consciència dels hàbits saludables i del consum responsable. 5. Reflexionar sobre els fets i problemes socials i històrics de forma global i crítica. 6. Exercir la ciutadania activa i participativa. 7. Tenir consciència de l'existència de distintes perspectives per analitzar la realitat històrica i social del món, la seva evolució, les seves fites i els seus problemes. 8. Comprendre l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i al progrés de la humanitat. 9. Conèixer i comprendre els valors en què es basen els estats i les societats democràtiques, els seus fonaments, les maneres d'organitzar-se i el seu funcionament. 10. Saber posar-se al lloc dels altres i comprendre el seu punt de vista. 11. Valorar les diferències i reconèixer la igualtat entre els distintes col·lectius, i en particular entre homes i dones. 12. Realitzar raonaments crítics sobre situacions reals i dialogar per millorar col·lectivament la comprensió de la realitat. 13. Conèixer i entendre, els drets i els deures recollits en les declaracions internacionals i la seva aplicació per part de les distintes institucions. 14. Responsabilitzar-se de les eleccions i les decisions adoptades.
Interacció amb el món físic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Localitzar, obtenir, analitzar i representar informació qualitativa i quantitativa. 2. Interpretar la informació que rebem per poder prendre decisions. 3. Interioritzar els elements claus de la qualitat de vida de les persones. 4. Incorporar l'aplicació de conceptes científics dins la pràctica. 5. Comprendre i identificar preguntes o problemes per obtenir conclusions. 6. Aprendre els conceptes i procediments de les ciències de la naturalesa de tal forma que l'alumne adquireixi les destreses necessàries per entendre el món que l'envolta.

Departament Llengua catalana

	<p>7. Conèixer en els diferents nivells, conceptuals i procedimentals, la relació del cos amb l'espai, el temps i el moviment, tant en el medi físic com en el natural i la seva relació amb la salut.</p>
Aprendre a aprendre	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organitzar i planificar els aprenentatges i la pròpia feina. 2. Reconèixer les pròpies capacitats, possibilitats, dificultats i mancances (intel·lectuals, emocionals i físiques) en el procés d'aprenentatge. 3. Adquirir autonomia en l'aprenentatge i utilitzar la lectura i altres recursos com a font d'informació. 4. Disposar d'un sentiment de competència personal, definir els propis objectius i fites, superar els obstacles i afrontar nous reptes d'aprenentatge.
Tractament de la informació i competència digital	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i aplicar les eines TIC adequades a un treball concret i en l'àmbit escolar (en vistes a un futur professional). 2. Disposar d'habilitats per cercar, processar i comunicar informació de forma crítica i creativa. 3. Transformar la informació en coneixement. 4. Conèixer i aplicar les eines que ens proporcionen les noves tecnologies per resoldre problemes de manera eficient
Autonomia i iniciativa personal	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible, sent originals per donar respostes innovadores. 2. Tenir iniciativa per llegir i cercar informació i ser cooperant, líder, organitzador i dialogant en l'elaboració de projectes col·lectius. 3. Conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte: planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que s'ha fet i autoavaluar-se, extreure conclusions i valorar les possibilitats de millora. 4. Ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius. 5. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible. 6. Saber organitzar el temps i les tasques. 7. Adquirir valors, aplicar-los i actuar amb creativitat i responsabilitat. 8. Tenir la capacitat d'escollir, de calcular i d'assumir riscos amb una actitud positiva davant el canvi i la innovació.
Cultural i artística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apreciar i gaudir amb l'art i amb les manifestacions artístiques. 2. Reflexionar i analitzar l'entorn artístic. 3. Emprar recursos artístics per expressar-se i per comunicar-se.

Departament Llengua catalana

	<p>4. Desenvolupar la sensibilitat per gaudir amb diferents expressions del patrimoni natural i cultural, valorar-ne la importància i contribuir a la seva conservació.</p> <p>5. Comprendre la funció que les arts han tengut i tenen en la vida dels éssers humans i cultivar el sentit estètic i la capacitat d'emocionar-se.</p> <p>6. Analitzar obres d'art reconeixent-ne els diferents estils i identificar el context històric que n'explica l'aparició.</p> <p>7. Interpretar textos de tipologia diversa, llenguatges icònics, simbòlics i de representació.</p>
--	--

2.5. Seqüenciació i temporització

Primer trimestre

Ortografia: Les regles de puntuació. L'accentuació. Els diftongs. L'accent diacrític. Les vocals àtones: vocal neutra, o/u.

Lèxic: La precisió lèxica. Les locucions i les frases fetes. Els manlleus i els barbarismes. La sinonímia.

Gramàtica: El sintagma nominal: nucli i complements. El sintagma verbal: tipus. Els pronoms (I).

Comunicació: Ens comuniquem. Recursos per a la comunicació oral. Narrem vivències. L'anècdota. Descrivim. Una persona

Literatura: Poesia: la poesia visual i les figures retòriques. Els temes i els tòpics literaris. Context històric: segles XII-XV. Els primers textos.

Segon trimestre

Ortografia: Les consonants finals: p/b, t/d, c/g. La ela geminada. La hac. Les grafies x/ix, tx/ig, tj/tg

Lèxic: L'antonímia. Els gentilicis. La polisèmia i l'homonímia.

Gramàtica: Els pronoms (II). L'adverbi. Les preposicions i les conjuncions.

Comunicació: Expliquem. L'article enciclopèdic. Organitzem la informació. El mapa conceptual. Indiquem com s'ha de fer. Instruccions de muntatge.

Literatura: Els trobadors. Ramon Llull. Les quatre grans cròniques.

Departament Llengua catalana

Tercer trimestre

Ortografia: Les grafies m/n. L'ús del guionet. L'apòstrof i les contraccions.

Lèxic: Les sigles, els acrònims i les abreviatures. Els eufemismes, els disfemismes i les paraules tabú. Varietat lingüística geogràfica. Concepte de família lingüística a Europa.

Gramàtica: Els complements verbals: l'atribut i el predicatiu. Els complements verbals: el complement directe i el complement indirecte. Els complements verbals: els complements circumstancials i el complement de règim verbal.

Comunicació: Convencem. El cartell promocional. Interaccionem verbalment. L'entrevista. Consultem. El glossari.

Literatura: Prosa religiosa i moral del segle XIV. L'humanisme. Les novel·les de cavalleria:

Curial e Güelfa i *Tirant lo Blanc*. Jordi de Sant Jordi, Joan Roís de Corella, Ausiàs Marc.

3. Programació de 3r d'ESO de Llengua catalana i literatura

3.1. Objectius

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua catalana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiat-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la seva participació en les creacions culturals. A fi que sigui possible que, al final de l'educació secundària obligatòria, s'utilitzi normalment i correctament la llengua catalana.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
8. Comprendre i crear textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.
11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica

Departament Llengua catalana

13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.
15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.
16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).
18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua catalana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.
19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

3.2.Continguts

Ortografia:

L'accentuació. Accent obert i tancat. Diacrítics.

La dièresi. Essa sorda i sonora. Les grafies b/v, p/b, t/d, c/g

Les grafies r/rr, l/l·l/ll, h. Les grafies m/n. Les grafies g/j, tg/tj/dj, x/ix, tx/ig.

Lèxic:

Derivació (prefixos i sufixos). L'habilitació, metàfora i la metonímia.

La composició. El camp semàntic. El llenguatge especialitzat. Neologismes, estrangerismes i calcs.

El llenguatge políticament correcte. Varietats històriques i geogràfiques del català. Famílies lingüístiques europees.

Gramàtica:

El nom. L'adjectiu. El determinant. Els verbs (I).

Els verbs (II i III). Adverbi, preposicions i conjuncions.

Repàs de la funcions sintàctiques. La pronominalització. L'oració simple. L'oració impersonal. Oració activa i passiva. L'oració composta.

Comunicació:

Departament Llengua catalana

Propietats del text (adequació, coherència, cohesió i correcció). Funcions del llenguatge. El reportatge. Descripció.

La notícia, la línia d: el temps i l'itinerari. L'entrevista.

L'anunci. Els gèneres periodístics d'opinió. El xat. Gràfics i atles.

Literatura:

La literatura a l'edat mitjana. La formació i l'expansió de la llengua catalana. La poesia dels trobadors.

Ramon Llull.

Les cròniques, la literatura religiosa i moralitzant.

El segle d'or. La novel·la cavalleresca. Poesia del segle d'or. Literatura de l'edat moderna

3.3. Criteris d'avaluació

BLOC 1: COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.

1.1. *Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, n'identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.*

1.2. *Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.*

1.3. *Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.*

1.4. *Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.*

1.5. *Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió que procedeixen dels mitjans de comunicació, en distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i n'identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.*

1.6. *Resumeix textos, de forma oral, en recull les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. *Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, i n'identifica la informació rellevant, en determina el tema i en reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com la seva estructura i les estratègies de cohesió textual oral.*

2.2. *Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal.*

Departament Llengua catalana

2.3. Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.

2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i de l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, i emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.

2.5. Usa progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).

2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, instructius i expositius i argumentatius de forma clara, en recull les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

3. Comprendre el sentit global de textos orals.

3.1. Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.

3.2. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat i es té en compte el to emprat, el llenguatge que s'utilitza, el contingut i el grau de respecte cap a les opinions dels altres.

3.3. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.

4. Valorar la importància de la conversa en la vida social mitjançant la pràctica d'actes de parla: comptant, descrivint, opinant, dialogant..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.

4.1. Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.

5. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...).

5.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i en valora la claredat expositiva, l'adequació, la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.

5.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i l'ajuda dels suports audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.

5.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.

6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.

6.1. Fa presentacions orals.

6.2. Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, en selecciona la idea central i el moment en què ha de ser presentada al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que han de donar suport al seu desenvolupament.

6.3. Dur a terme intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.

Departament Llengua catalana

6.4. *Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.*

6.5. *Pronuncia amb correcció i claredat, modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.*

6.6. *Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes, i millora progressivament les pràctiques discursives.*

7. Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.

7.1. *Participa activament en debats, col·loquis... escolars i respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, manifesta les seves opinions i respecta les opinions dels altres.*

7.2. *Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.*

7.3. *Avalua les intervencions pròpies i alienes.*

7.4. *Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals i s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.*

8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació potenciant el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.

8.1. *Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.*

BLOC 2: COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

1. Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.

1.1. *Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.*

1.2. *Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.*

1.3. *Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context*

1.4. *Dedueix la idea principal d'un text, reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.*

1.5. *Fa inferències i hipòtesis sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.*

1.6. *Avalua el seu procés de comprensió lectora usant fitxes senzilles d'autoavaluació.*

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.

2.1. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identifica la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format utilitzat.*

2.2. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.*

2.3. *Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.*

Departament Llengua catalana

2.4. *Reté informació, reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.*

2.5. *Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.*

2.6. *Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...*

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva, que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 *Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.*

3.2. *Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.*

3.3. *Respecta les opinions dels altres.*

4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.

4.1. *Emptra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.*

4.2. *Reconeix i emptra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.*

4.3. *Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.*

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.

5.1. *Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc., i redacta esborranys d'escriptura.*

5.2. *Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.*

5.3. *Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.*

5.4. *Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.*

6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.

6.1. *Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit escolar/acadèmic i àmbit social i imita textos model.*

6.2. *Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.*

6.3. *Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.*

Departament Llengua catalana

6.4. *Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.*

6.5. *Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra a oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.*

6.6. *Fa esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.*

7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.

7.1. *Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.*

7.2. *Emptra en els seus escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.*

7.3. *Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.*

7.4. *Coneix i utilitza eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dóna conèixer els seus propis.*

BLOC 3: CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

1. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les seves normes d'ús per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits i per compondre i revisar progressivament autònoma els textos propis i aliens, a més d'utilitzar la terminologia gramatical necessària per explicar els diversos usos de la llengua.

1.1. *Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos i utilitza aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens.*

1.2. *Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens, aplica els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals a les seves produccions orals i escrites.*

1.3. *Coneix i usa adequadament les formes verbals en les seves produccions orals i escrites.*

2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals i distingir les flexives de les no flexives.

2.1. *Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula: arrel i afixos, aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment del seu vocabulari actiu.*

2.2. *Explica els diferents procediments de formació de paraules i distingeix les compostes, les derivades, les sigles i els acrònims.*

3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius.

3.1. *Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins una frase o un text oral o escrit.*

4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i el seu ús en el discurs oral i escrit.

4.1. Reconeix i usa sinònims i antònims d'una paraula i explica el seu ús concret en una frase o en un text oral o escrit.

5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

5.1. Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit.

5.2. Identifica i explica els fenòmens contextuals que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme.

6. Emprar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el propi vocabulari.

6.1. Utilitza fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el vocabulari.

7. Observar, reconèixer i explicar els usos dels grups nominals, adjectivals, verbals, preposicionals i adverbials dins el marc de l'oració simple.

7.1. Identifica els diferents grups de paraules en frases i textos, diferencia la paraula nuclear de la resta de paraules que el formen i explica el seu funcionament en el marc de l'oració simple.

7.2. Reconeix i explica en els textos el funcionament sintàctic del verb a partir del seu significat i distingeix els grups de paraules que poden funcionar com a complements verbals argumentals i adjunts.

8. Reconèixer, usar i explicar els elements constitutius de l'oració simple.

8.1. Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple, diferencia subjecte i predicat i interpreta la presència o absència del subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor.

8.2. Transforma oracions actives en passives i a l'inrevés i explica els diferents papers semàntics del subjecte: agent, pacient, causa.

8.3. Amplia oracions en un text, usa diferents grups de paraules, utilitza els nexes adequats i crea oracions noves amb sentit complet.

9. Identificar els connectors textuais presents en els textos i reconèixer la funció que fan en l'organització del contingut del discurs.

9.1. Reconeix, usa i explica els connectors textuais (d'addició, contrast i explicació) i els principals mecanismes de referència interna, gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (el·lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims), i valora la seva funció en l'organització del contingut del text.

10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu.

Departament Llengua catalana

10.1. Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives, exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor.

10.2. Identifica i empra en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc.

10.3. Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i maneres verbals.

11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa.

11.1. Reconeix la coherència d'un discurs, atén la intenció comunicativa de l'emissor i identifica l'estructura i la disposició de continguts.

11.2. Identifica diferents estructures textuais: narració, descripció, explicació i diàleg, explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits a la producció i millora de textos propis i aliens.

12. Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les seves diferents llengües i dialectes, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials.

12.1. Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya, n'explica alguna característica diferencial i compara diversos textos, en reconeix els orígens històrics i en descriu alguns dels trets diferencials.

12.2. Reconeix les varietats geogràfiques del català dins i fora de l'Estat espanyol.

13. Reconèixer les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.

13.1. Reconeix les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.

13.2. Distingeix tant les diferències com les coincidències amb el castellà per evitar errors (gramaticals, lèxics, fonètics o sintàctics).

14. Identificar els fenòmens de contacte.

14.1. Identifica els fenòmens de contacte de llengües.

15. Reconèixer els principals conceptes sociolingüístics.

15.1. Reconeix els principals conceptes sociolingüístics.

16. Reconèixer la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.

16.1. Reconeix la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.

BLOC 4: EDUCACIÓ LITERÀRIA

1. Llegir obres de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als gustos i aficions dels alumnes, i mostrar interès per la lectura.

1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gustos, aficions i interessos.

1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

1.3. Desenvolupa progressivament el seu propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.

2. Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als propis gustos i aficions dels alumnes, contribuint a la formació de la personalitat literària.

2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, anàlisi i explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

2.2. Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historioliteraris fins a l'actualitat.

2.3. Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, anàlisi i explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.

3. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts: música, pintura, cinema, etc., com a expressió del sentiment humà, a més d'analitzar i d'interrelacionar obres (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc., de totes les èpoques.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus, desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.

4. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris, en versió original o adaptats, i representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, n'identifica el tema, en resumeix el contingut i n'interpreta el llenguatge literari.

5. Comprendre textos literaris representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, reconèixer la intenció de l'autor, relacionar el seu contingut i la seva forma amb els contextos socioculturals i literaris de l'època, identificar el tema, reconèixer l'evolució d'alguns tòpics i formes literàries i expressar aquesta relació amb judicis personals raonats.

5.1. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i emet judicis personals raonats.

6. Redactar textos personals d'intenció literària segons les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

6.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.

6.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus propis sentiments.

7. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptar un punt de vista crític i personal i utilitzar les tecnologies de la informació.

7.1. Aporta en els treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.

7.2. Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per fer treballs acadèmics.

3.4. Tractament de les competències bàsiques

Avaluar en competències suposa una combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivació, valors ètics, actituds, emocions i altres components socials i de comportament que es mobilitzen conjuntament per aconseguir una acció eficaç en l'aprenentatge. De totes les competències hem seleccionat els indicadors que farem servir per avaluar cada un dels continguts que es treballen a les unitats d'aquest curs.

Competència	Indicadors
Lingüística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorar la lectura com a font d'adquisició de nous coneixements. 2. Reconèixer diferents tipus de textos orals i escrits i els seus trets organitzatius. 3. Comprendre textos de tipologia diversa, obtenir-ne informació, fer-ne interpretacions i treure'n conclusions. 4. Conèixer i posar en pràctica les normes ortogràfiques. 5. Elaborar textos escrits seguint els processos de planificació, elaboració, revisió i correcció de l'escrit. 6. Llegir de forma expressiva i comprensiva diferents tipus de textos.

Departament Llengua catalana

	<p>7. Mantenir converses adequades a diferents contextos comunicatius i resoldre conflictes a través del diàleg.</p> <p>8. Tenir un bagatge lèxic prou ampli, conèixer el seu significat i emprar-lo per aconseguir produccions correctes.</p> <p>9. Reconèixer la intenció comunicativa de textos orals i escrits, discriminar la informació rellevant i la no rellevant.</p> <p>10. Conèixer els trets fonamentals d'obres literàries rellevants.</p>
Matemàtica	<p>7. Interpretar i expressar amb claredat i precisió informacions que contenen elements matemàtics, dades i expressions matemàtiques.</p> <p>8. Planificar i aplicar estratègies de resolució de problemes a situacions de la vida quotidiana i del món laboral.</p> <p>9. Saber utilitzar les tècniques i els procediments matemàtics bàsics per comptar, operar, mesurar, situar-se a l'espai i organitzar i analitzar dades.</p> <p>10. Conèixer i saber emprar materials i eines de suport (calculadores, recursos TIC, ...) per contribuir a la realització de l'activitat matemàtica i entendre les seves limitacions.</p> <p>11. Seleccionar tècniques adequades per representar i interpretar la realitat segons les situacions i els objectius.</p> <p>12. Identificar situacions, traduir-les a estructures matemàtiques, validar-les, analitzar-les i comunicar els seus resultats.</p>
Social i ciutadana	<p>1. Manejar habilitats socials i saber resoldre conflictes de forma constructiva.</p> <p>2. Respecte cap els altres, així com de les seves obres i accions.</p> <p>3. Elaboració de normes de l'aula i compliment de les normes de cada àrea.</p> <p>4. Prendre consciència dels hàbits saludables i del consum responsable.</p> <p>5. Reflexionar sobre els fets i problemes socials i històrics de forma global i crítica.</p> <p>6. Exercir la ciutadania activa i participativa.</p> <p>7. Tenir consciència de l'existència de distintes perspectives per analitzar la realitat històrica i social del món, la seva evolució, les seves fites i els seus problemes.</p> <p>8. Comprendre l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i al progrés de la humanitat.</p> <p>9. Conèixer i comprendre els valors en què es basen els estats i les societats democràtiques, els seus fonaments, les maneres d'organitzar-se i el seu funcionament.</p> <p>10. Saber posar-se al lloc dels altres i comprendre el seu punt de vista.</p> <p>11. Valorar les diferències i reconèixer la igualtat entre els distints col·lectius, i en particular entre homes i dones.</p> <p>12. Realitzar raonaments crítics sobre situacions reals i dialogar per millorar</p>

Departament Llengua catalana

	<p>col·lectivament la comprensió de la realitat.</p> <p>13. Conèixer i entendre, els drets i els deures recollits en les declaracions internacionals i la seva aplicació per part de les distintes institucions.</p> <p>14. Responsabilitzar-se de les eleccions i les decisions adoptades.</p>
Interacció amb el món físic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Localitzar, obtenir, analitzar i representar informació qualitativa i quantitativa. 2. Interpretar la informació que rebem per poder prendre decisions. 3. Interioritzar els elements claus de la qualitat de vida de les persones. 4. Incorporar l'aplicació de conceptes científics dins la pràctica. 5. Comprendre i identificar preguntes o problemes per obtenir conclusions. 6. Aprendre els conceptes i procediments de les ciències de la naturalesa de tal forma que l'alumne adquireixi les destreses necessàries per entendre el món que l'envolta. 7. Conèixer en els diferents nivells, conceptuals i procedimentals, la relació del cos amb l'espai, el temps i el moviment, tant en el medi físic com en el natural i la seva relació amb la salut.
Aprendre a aprendre	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organitzar i planificar els aprenentatges i la pròpia feina. 2. Reconèixer les pròpies capacitats, possibilitats, dificultats i mancances (intel·lectuals, emocionals i físiques) en el procés d'aprenentatge. 3. Adquirir autonomia en l'aprenentatge i utilitzar la lectura i altres recursos com a font d'informació. 4. Disposar d'un sentiment de competència personal, definir els propis objectius i fites, superar els obstacles i afrontar nous reptes d'aprenentatge.
Tractament de la informació i competència digital	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i aplicar les eines TIC adequades a un treball concret i en l'àmbit escolar (en vistes a un futur professional). 2. Disposar d'habilitats per cercar, processar i comunicar informació de forma crítica i creativa. 3. Transformar la informació en coneixement. 4. Conèixer i aplicar les eines que ens proporcionen les noves tecnologies per resoldre problemes de manera eficient
Autonomia i iniciativa personal	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible, sent originals per donar respostes innovadores. 2. Tenir iniciativa per llegir i cercar informació i ser cooperant, líder, organitzador i dialogant en l'elaboració de projectes col·lectius. 3. Conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte: planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que s'ha fet i autoavaluar-se, extreure conclusions i

Departament Llengua catalana

	<p>valorar les possibilitats de millora.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius. 5. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible. 6. Saber organitzar el temps i les tasques. 7. Adquirir valors, aplicar-los i actuar amb creativitat i responsabilitat. 8. Tenir la capacitat d'escollir, de calcular i d'assumir riscos amb una actitud positiva davant el canvi i la innovació.
Cultural i artística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apreciar i gaudir amb l'art i amb les manifestacions artístiques. 2. Reflexionar i analitzar l'entorn artístic. 3. Emprar recursos artístics per expressar-se i per comunicar-se. 4. Desenvolupar la sensibilitat per gaudir amb diferents expressions del patrimoni natural i cultural, valorar-ne la importància i contribuir a la seva conservació. 5. Comprendre la funció que les arts han tengut i tenen en la vida dels éssers humans i cultivar el sentit estètic i la capacitat d'emocionar-se. 6. Analitzar obres d'art reconeixent-ne els diferents estils i identificar el context històric que n'explica l'aparició. 7. Interpretar textos de tipologia diversa, llenguatges icònics, simbòlics i de representació.

3.5. Seqüenciació i temporització

Primer trimestre

Ortografia: L'accentuació. Accent obert i tancat. Diacrítics.

Lèxic: Derivació (prefixos i sufixos). L'habilitació, metàfora i la metonímia.

Gramàtica: El nom. L'adjectiu. El determinant. Els verbs (I).

Comunicació: Propietats del text (adequació, coherència, cohesió i correcció). Funcions del llenguatge. El reportatge. Descripció.

Literatura: La literatura a l'edat mitjana. La formació i l'expansió de la llengua catalana. La poesia dels trobadors. Ramon Llull.

Departament Llengua catalana

Segon trimestre

Ortografia: La dièresi. Essa sorda i sonora. Les grafies b/v, p/b, t/d, c/g

Lèxic: la composició. El camp semàntic. El llenguatge especialitzat. Neologismes, estrangerismes i calcs.

Gramàtica: Els verbs (II i III). Adverbi, preposicions i conjuncions.

Comunicació: la notícia, la línia del temps i l'itinerari. L'entrevista.

Literatura: les cròniques, la literatura religiosa i moralitzant.

Tercer trimestre

Ortografia: Les grafies r/rr, l/l·l/ll, h. Les grafies m/n. Les grafies g/j, tg/tj/dj, x/ix, tx/ig.

Lèxic: El llenguatge políticament correcte. Varietats històriques i geogràfiques del català. Famílies lingüístiques europees.

Gramàtica: Repàs de la funcions sintàctiques. La pronominalització. L'oració simple. L'oració impersonal. Oració activa i passiva. L'oració composta.

Comunicació: L'anunci. Els gèneres periodístics d'opinió. El xat. Gràfics i atles.

Literatura: El segle d'or. La novel·la cavalleresca. Poesia del segle d'or. Literatura de l'edat moderna.

4. Programació de 4t d'ESO de Llengua catalana i literatura

4.1. Objectius específics

La matèria de llengua catalana i literatura de l'educació secundària obligatòria té els objectius següents:

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua catalana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiant-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la seva participació en les creacions culturals. A fi que sigui possible que, al final de l'educació secundària obligatòria, s'utilitzi normalment i correctament la llengua catalana.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
8. Comprendre i crear textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.
11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica.
13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.
15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.
16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).
18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua catalana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.
19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

4.2. Continguts

Els continguts estan distribuïts en cinc blocs:

COMUNICACIÓ:

1. Pautes per estructurar un discurs. La biografia. La descripció d'un ambient.
2. El blog. El mapa mental. La recepta.
3. L'article d'opinió. Qüestionaris i enquestes. El catàleg.

GRAMÀTICA:

1. Repàs de funcions sintàctiques. Pronominalització. Combinacions pronominals.
2. L'oració simple. L'oració composta. Les oracions juxtaposades i coordinades.
3. Oracions subordinades adjectives, adverbials. Repàs oracions compostes.

ORTOGRAFIA:

1. Accentuació en els verbs. Casos conflictius d'accentuació. L'apòstrof.
2. Les vocals àtones. L'emudiment de sons. La essa sorda i la essa sonora. La b/v.
3. geminades, g/j; tx/ig; x/ix. Ortografia dels homòfons. Dubtes ortogràfics.

LÈXIC:

1. Els sinònims. Els hipònims. Els hiperònims. Els neologismes. L'etimologia.
2. El sentit propi i el sentit figurat. La polisèmia i l'homonímia. Les interferències i els barbarismes.
3. Eufemismes. Disfemismes. Jocs lingüístics. Famílies lingüístiques mundials.

LITERATURA:

1. Context històric i cultural dels segles XIX i XX. La Renaixença. El Modernisme.
2. Noucentisme. Avantguardes. Novel·la abans de 1936.
3. Novel·la i conte de postguerra: Calders, Pedrolo, Rodoreda i Villalonga. Poesia simbolista i realista. Prosa, poesia i teatre actual.

4.3. Criteris d'avaluació

BLOC 1: COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

- 1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.**

Departament Llengua catalana

1.1. *Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, n'identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.*

1.2. *Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.*

1.3. *Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.*

1.4. *Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.*

1.5. *Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió que procedeixen dels mitjans de comunicació, en distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i n'identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.*

1.6. *Resumeix textos, de forma oral, en recull les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. *Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, i n'identifica la informació rellevant, en determina el tema i en reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com la seva estructura i les estratègies de cohesió textual oral.*

2.2. *Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal.*

2.3. *Reté informació rellevant i n'extreu informacions concretes.*

2.4. *Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i de l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, i emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.*

2.5. *Usa progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).*

2.6. *Resumeix textos narratius, descriptius, instructius i expositius i argumentatius de forma clara, en recull les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*

3. Comprendre el sentit global de textos orals.

3.1. *Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.*

3.2. *Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat i es té en compte el to emprat, el llenguatge que s'utilitza, el contingut i el grau de respecte cap a les opinions dels altres.*

3.3. *Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.*

4. Valorar la importància de la conversa en la vida social mitjançant la pràctica d'actes de parla: comptant, descrivint, opinant, dialogant..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.

4.1. *Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.*

5. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...).

5.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i en valora la claredat expositiva, l'adequació, la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.

5.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i l'ajuda dels suports audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.

5.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.

6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.

6.1. Fa presentacions orals.

6.2. Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, en selecciona la idea central i el moment en què ha de ser presentada al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que han de donar suport al seu desenvolupament.

6.3. Dur a terme intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.

6.4. Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.

6.5. Pronuncia amb correcció i claredat, modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.

6.6. Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes, i millora progressivament les pràctiques discursives.

7. Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.

7.1. Participa activament en debats, col·loquis... escolars i respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, manifesta les seves opinions i respecta les opinions dels altres.

7.2. Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.

7.3. Avalua les intervencions pròpies i alienes.

7.4. Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals i s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.

8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació potenciant el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.

8.1. Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.

BLOC 2: COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

1. Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.

1.1. Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.

Departament Llengua catalana

1.2. *Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.*

1.3. *Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context*

1.4. *Dedueix la idea principal d'un text, reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.*

1.5. *Fa inferències i hipòtesis sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.*

1.6. *Avalua el seu procés de comprensió lectora usant fitxes senzilles d'autoavaluació.*

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.

2.1. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identifica la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format utilitzat.*

2.2. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.*

2.3. *Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.*

2.4. *Reté informació, reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.*

2.5. *Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.*

2.6. *Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...*

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva, que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 *Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.*

3.2. *Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.*

3.3. *Respecta les opinions dels altres.*

4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.

4.1. *Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.*

4.2. *Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.*

4.3. *Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.*

Departament Llengua catalana

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.

5.1. Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc., i redacta esborranys d'escriptura.

5.2. Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.

5.3. Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.

5.4. Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.

6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.

6.1. Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, àmbit escolar/acadèmic i àmbit social i imita textos model.

6.2. Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.

6.3. Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.

6.4. Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.

6.5. Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra a oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.

6.6. Fa esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.

7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.

7.1. Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.

7.2. Empra en els seus escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.

7.3. Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.

7.4. Coneix i utilitza eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dona conèixer els seus propis.

BLOC 3: CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

1. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les seves normes d'ús per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits i per compondre i revisar progressivament autònoma els textos propis i aliens, a més d'utilitzar la terminologia gramatical necessària per explicar els diversos usos

Departament Llengua catalana

de la llengua.

1.1. Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos i utilitza aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens.

1.2. Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens, aplica els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals a les seves produccions orals i escrites.

1.3. Coneix i usa adequadament les formes verbals en les seves produccions orals i escrites.

2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals i distingir les flexives de les no flexives.

2.1. Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula: arrel i afixos, aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment del seu vocabulari actiu.

2.2. Explica els diferents procediments de formació de paraules i distingeix les compostes, les derivades, les sigles i els acrònims.

3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius.

3.1. Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins una frase o un text oral o escrit.

4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i el seu ús en el discurs oral i escrit.

4.1. Reconeix i usa sinònims i antònims d'una paraula i explica el seu ús concret en una frase o en un text oral o escrit.

5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

5.1. Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit.

5.2. Identifica i explica els fenòmens contextuals que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme.

6. Emprar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el propi vocabulari.

6.1. Utilitza fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el vocabulari.

7. Observar, reconèixer i explicar els usos dels grups nominals, adjectivals, verbals, preposicionals i adverbials dins el marc de l'oració simple.

7.1. Identifica els diferents grups de paraules en frases i textos, diferencia la paraula nuclear de la resta de paraules que el formen i explica el seu funcionament en el marc de l'oració simple.

7.2. Reconeix i explica en els textos el funcionament sintàctic del verb a partir del seu significat i distingeix

Departament Llengua catalana

els grups de paraules que poden funcionar com a complements verbals argumentals i adjunts.

8. Reconèixer, usar i explicar els elements constitutius de l'oració simple.

8.1. Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple, diferencia subjecte i predicat i interpreta la presència o absència del subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor.

8.2. Transforma oracions actives en passives i a l'inrevés i explica els diferents papers semàntics del subjecte: agent, pacient, causa.

8.3. Amplia oracions en un text, usa diferents grups de paraules, utilitza els nexes adequats i crea oracions noves amb sentit complet.

9. Identificar els connectors textuais presents en els textos i reconèixer la funció que fan en l'organització del contingut del discurs.

9.1. Reconeix, usa i explica els connectors textuais (d'addició, contrast i explicació) i els principals mecanismes de referència interna, gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (el·lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims), i valora la seva funció en l'organització del contingut del text.

10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu.

10.1. Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives, exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor.

10.2. Identifica i empra en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc.

10.3. Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i maneres verbals.

11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa.

11.1. Reconeix la coherència d'un discurs, atén la intenció comunicativa de l'emissor i identifica l'estructura i la disposició de continguts.

11.2. Identifica diferents estructures textuais: narració, descripció, explicació i diàleg, explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits a la producció i millora de textos propis i aliens.

12. Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les seves diferents llengües i dialectes, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials.

12.1. Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya, n'explica alguna característica diferencial i compara diversos textos, en reconeix els orígens històrics i en descriu alguns dels trets diferencials.

12.2. Reconeix les varietats geogràfiques del català dins i fora de l'Estat espanyol.

Departament Llengua catalana

13. Reconèixer les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.

13.1. *Reconeix les semblances que hi ha entre les diferents llengües romàniques.*

13.2. *Distingeix tant les diferències com les coincidències amb el castellà per evitar errors (gramaticals, lèxics, fonètics o sintàctics).*

14. Identificar els fenòmens de contacte.

14.1. *Identifica els fenòmens de contacte de llengües.*

15. Reconèixer els principals conceptes sociolingüístics.

15.1. *Reconeix els principals conceptes sociolingüístics.*

16. Reconèixer la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.

16.1. *Reconeix la tasca normativitzadora de l'Institut d'Estudis Catalans.*

BLOC 4: EDUCACIÓ LITERÀRIA

1. Llegir obres de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als gustos i aficions dels alumnes, i mostrar interès per la lectura.

1.1. *Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gustos, aficions i interessos.*

1.2. *Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.*

1.3. *Desenvolupa progressivament el seu propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.*

2. Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil, properes als propis gustos i aficions dels alumnes, contribuint a la formació de la personalitat literària.

2.1. *Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, anàlisi i explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).*

2.2. *Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historicoliteraris fins a l'actualitat.*

2.3. *Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, anàlisi i explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.*

3. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts: música, pintura, cinema, etc., com a expressió del sentiment humà, a més d'analitzar i d'interrelacionar obres (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc., de totes les èpoques.

3.1. *Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.*

Departament Llengua catalana

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus, desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.

4. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris, en versió original o adaptats, i representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, n'identifica el tema, en resumeix el contingut i n'interpreta el llenguatge literari.

5. Comprendre textos literaris representatius de la literatura de l'edat mitjana al segle XVIII, reconèixer la intenció de l'autor, relacionar el seu contingut i la seva forma amb els contextos socioculturals i literaris de l'època, identificar el tema, reconèixer l'evolució d'alguns tòpics i formes literàries i expressar aquesta relació amb judicis personals raonats.

5.1. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i emet judicis personals raonats.

6. Redactar textos personals d'intenció literària segons les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

6.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.

6.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus propis sentiments.

7. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptar un punt de vista crític i personal i utilitzar les tecnologies de la informació.

7.1. Aporta en els treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.

7.2. Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per fer treballs acadèmics.

4.4. Tractament de les competències bàsiques

Avaluar en competències suposa una combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivació, valors ètics, actituds, emocions i altres components socials i de comportament que es mobilitzen conjuntament per aconseguir una acció eficaç en l'aprenentatge. De totes les competències hem seleccionat els indicadors

Departament Llengua catalana

que farem servir per avaluar cada un dels continguts que es treballen a les unitats d'aquest curs.

Competència	Indicadors
Lingüística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorar la lectura com a font d'adquisició de nous coneixements. 2. Reconèixer diferents tipus de textos orals i escrits i els seus trets organitzatius. 3. Comprendre textos de tipologia diversa, obtenir-ne informació, fer-ne interpretacions i treure'n conclusions. 4. Conèixer i posar en pràctica les normes ortogràfiques. 5. Elaborar textos escrits seguint els processos de planificació, elaboració, revisió i correcció de l'escrit. 6. Llegir de forma expressiva i comprensiva diferents tipus de textos. 7. Mantenir converses adequades a diferents contextos comunicatius i resoldre conflictes a través del diàleg. 8. Tenir un bagatge lèxic prou ampli, conèixer el seu significat i emprar-lo per aconseguir produccions correctes. 9. Reconèixer la intenció comunicativa de textos orals i escrits, discriminar la informació rellevant i la no rellevant. 10. Conèixer els trets fonamentals d'obres literàries rellevants.
Matemàtica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretar i expressar amb claredat i precisió informacions que contenen elements matemàtics, dades i expressions matemàtiques. 2. Planificar i aplicar estratègies de resolució de problemes a situacions de la vida quotidiana i del món laboral. 3. Saber utilitzar les tècniques i els procediments matemàtics bàsics per comptar, operar, mesurar, situar-se a l'espai i organitzar i analitzar dades. 4. Conèixer i saber emprar materials i eines de suport (calculadores, recursos TIC, ...) per contribuir a la realització de l'activitat matemàtica i entendre les seves limitacions. 5. Seleccionar tècniques adequades per representar i interpretar la realitat segons les situacions i els objectius. 6. Identificar situacions, traduir-les a estructures matemàtiques, validar-les, analitzar-les i comunicar els seus resultats.
Social i ciutadana	<ol style="list-style-type: none"> 1. Manejar habilitats socials i saber resoldre conflictes de forma constructiva. 2. Respecte cap els altres, així com de les seves obres i accions. 3. Elaboració de normes de l'aula i compliment de les normes de cada àrea. 4. Prendre consciència dels hàbits saludables i del consum responsable.

Departament Llengua catalana

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Reflexionar sobre els fets i problemes socials i històrics de forma global i crítica. 6. Exercir la ciutadania activa i participativa. 7. Tenir consciència de l'existència de distintes perspectives per analitzar la realitat històrica i social del món, la seva evolució, les seves fites i els seus problemes. 8. Comprendre l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i al progrés de la humanitat. 9. Conèixer i comprendre els valors en què es basen els estats i les societats democràtiques, els seus fonaments, les maneres d'organitzar-se i el seu funcionament. 10. Saber posar-se al lloc dels altres i comprendre el seu punt de vista. 11. Valorar les diferències i reconèixer la igualtat entre els distints col·lectius, i en particular entre homes i dones. 12. Realitzar raonaments crítics sobre situacions reals i dialogar per millorar col·lectivament la comprensió de la realitat. 13. Conèixer i entendre, els drets i els deures recollits en les declaracions internacionals i la seva aplicació per part de les distintes institucions. 14. Responsabilitzar-se de les eleccions i les decisions adoptades.
Interacció amb el món físic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Localitzar, obtenir, analitzar i representar informació qualitativa i quantitativa. 2. Interpretar la informació que rebem per poder prendre decisions. 3. Interioritzar els elements claus de la qualitat de vida de les persones. 4. Incorporar l'aplicació de conceptes científics dins la pràctica. 5. Comprendre i identificar preguntes o problemes per obtenir conclusions. 6. Aprendre els conceptes i procediments de les ciències de la naturalesa de tal forma que l'alumne adquireixi les destreses necessàries per entendre el món que l'envolta. 7. Conèixer en els diferents nivells, conceptuals i procedimentals, la relació del cos amb l'espai, el temps i el moviment, tant en el medi físic com en el natural i la seva relació amb la salut.
Aprendre a aprendre	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organitzar i planificar els aprenentatges i la pròpia feina. 2. Reconèixer les pròpies capacitats, possibilitats, dificultats i mancances (intel·lectuals, emocionals i físiques) en el procés d'aprenentatge. 3. Adquirir autonomia en l'aprenentatge i utilitzar la lectura i altres recursos com a font d'informació. 4. Disposar d'un sentiment de competència personal, definir els propis objectius i fites, superar els obstacles i afrontar nous reptes d'aprenentatge.
Tractament de la informació i	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i aplicar les eines TIC adequades a un treball concret i en l'àmbit escolar (en vistes a un futur professional).

Departament Llengua catalana

competència digital	<ol style="list-style-type: none"> 2. Disposar d'habilitats per cercar, processar i comunicar informació de forma crítica i creativa. 3. Transformar la informació en coneixement. 4. Conèixer i aplicar les eines que ens proporcionen les noves tecnologies per resoldre problemes de manera eficient
Autonomia i iniciativa personal	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible, sent originals per donar respostes innovadores. 2. Tenir iniciativa per llegir i cercar informació i ser cooperant, líder, organitzador i dialogant en l'elaboració de projectes col·lectius. 3. Conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte: planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que s'ha fet i autoavaluar-se, extreure conclusions i valorar les possibilitats de millora. 4. Ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius. 5. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible. 6. Saber organitzar el temps i les tasques. 7. Adquirir valors, aplicar-los i actuar amb creativitat i responsabilitat. 8. Tenir la capacitat d'escollir, de calcular i d'assumir riscos amb una actitud positiva davant el canvi i la innovació.
Cultural i artística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apreciar i gaudir amb l'art i amb les manifestacions artístiques. 2. Reflexionar i analitzar l'entorn artístic. 3. Emprar recursos artístics per expressar-se i per comunicar-se. 4. Desenvolupar la sensibilitat per gaudir amb diferents expressions del patrimoni natural i cultural, valorar-ne la importància i contribuir a la seva conservació. 5. Comprendre la funció que les arts han tengut i tenen en la vida dels éssers humans i cultivar el sentit estètic i la capacitat d'emocionar-se. 6. Analitzar obres d'art reconeixent-ne els diferents estils i identificar el context històric que n'explica l'aparició. 7. Interpretar textos de tipologia diversa, llenguatges icònics, simbòlics i de representació.

4.5. Seqüenciació i temporització

1r trimestre: unitats 1, 2, 3.

Comunicació: Pautes per estructurar un discurs. La biografia. La descripció d'un ambient.

Gramàtica: Repàs de funcions sintàctiques. Pronominalització. Combinacions pronominals.

Ortografia: Accentuació en els verbs. Casos conflictius d'accentuació. L'apòstrof.

Lèxic: Els sinònims. Els hipònims. Els hiperònims. Els neologismes. L'etimologia.

Literatura: Context històric i cultural dels segles XIX i XX. La Renaixença. El Modernisme.

2n trimestre: 4, 5, 6.

Comunicació: El blog. El mapa mental. La recepta.

Gramàtica: L'oració simple. L'oració composta. Les oracions juxtaposades i coordinades.

Ortografia: Les vocals àtones. L'emudiment de sons. La essa sorda i la essa sonora. La b/v.

Lèxic: El sentit propi i el sentit figurat. La polisèmia i l'homonímia. Les interferències i els barbarismes.

Literatura: Noucentisme. Avantguardes. Novel·la abans de 1936.

3r trimestre: 7, 8 i 9

Comunicació: L'article d'opinió. Qüestionaris i enquestes. El catàleg.

Gramàtica: Oracions subordinades adjectives, adverbials. Repàs oracions compostes.

Ortografia: geminades, g/j; tx/ig; x/ix. Ortografia dels homòfons. Dubtes ortogràfics.

Lèxic: Eufemismes. Disfemismes. Jocs lingüístics. Famílies lingüístiques mundials.

Literatura: Novel·la i conte de postguerra: Calders, Pedroló, Rodoreda i Villalonga. Poesia simbolista i realista. Prosa, poesia i teatre actual.

Departament Llengua catalana

5. Programació de 4t d'ESO de Llatí

5.1. Objectius

L'ensenyament del llatí en l'etapa d'educació secundària obligatòria té com a objectius que l'alumnat desenvolupi les capacitats següents:

1. Conèixer les arrels i l'evolució de la llengua com un instrument que s'adapta a les necessitats dels parlants.
2. Valorar la diversitat lingüística com una mostra de la riquesa cultural dels pobles.
3. Explicar les semblances que entronquen les diferents llengües amb un origen comú i comparar els elements i estructures de les llengües derivades.
4. Identificar i relacionar elements morfològics, sintàctics i lèxics de la llengua llatina per analitzar i traduir textos senzills.
5. Conèixer els procediments de formació del lèxic llatí –en concret, la derivació i la composició– per entendre millor els procediments de formació de paraules a les llengües actuals.
6. Identificar l'etimologia i conèixer el significat de les paraules del lèxic comú de la llengua pròpia i, en especial, del vocabulari culte que forma gran part de la terminologia científica i tècnica actual.
7. Comprendre correctament el significat dels llatinismes i expressions llatines que s'han incorporat directament a la llengua parlada i a la científica, en especial a la del dret.
8. Desenvolupar les capacitats intel·lectuals mitjançant l'anàlisi dels elements de la llengua llatina que, pel seu caràcter flexiu, és prototip d'una llengua d'anàlisi.
9. Millorar la lectura comprensiva i l'expressió oral i escrita mitjançant el coneixement del vocabulari i les estructures gramaticals llatines.
10. Desenvolupar hàbits d'organització, treball i disciplina en l'estudi, a partir dels mecanismes d'estructuració mental que implica el procés d'anàlisi i traducció de textos llatins.
11. Reflexionar i analitzar, des de l'anàlisi de la llengua llatina, les estructures lingüístiques de la llengua pròpia –català i/o castellà– així com també les que s'estudien com a segona o tercera llengua.
12. Utilitzar les regles fonamentals d'evolució fonètica del llatí al català i identificar paraules patrimonials, cultismes i expressions llatines en diferents contextos lingüístics.
13. Conèixer els aspectes rellevants de la cultura i la civilització romanes, utilitzant críticament diverses fonts d'informació i diferents suports, per identificar-ne la pervivència en el nostre patrimoni cultural, artístic i institucional i així adoptar una actitud de respecte i tolerància cap als diversos pobles i nacions.
14. Valorar el patrimoni literari, els gèneres i obres principals, com a base comuna de la història literària universal.
15. Reconèixer la influència del món romà en les Illes Balears en els seus diversos aspectes: arqueològic, lingüístic, econòmic i social.

5.2. Continguts

El llatí com a origen de les llengües romàniques

- L'origen i l'evolució del llatí. Classificació de les llengües indoeuropees.
- Llatí culte i llatí vulgar. La formació de les llengües romàniques. Diferenciació entre llengua oral i escrita.
- Comparació entre termes de diferents llengües romàniques procedents del mateix ètim llatí.
- L'evolució fonètica. Termes patrimonials i cultismes.
- La formació dels dominis lingüístics de la Península Ibèrica i les Illes Balears. Situació lingüística a les Illes Balears des de l'arribada dels romans.
- Valoració de la importància d'una educació lingüística i de l'aprenentatge de llengües diverses.

Departament Llengua catalana

- Valoració de la importància del manteniment de normes lingüístiques per evitar el deteriorament d'un bé cultural, com la llengua, i per evitar situacions d'incomunicació.
- Valoració de l'aprenentatge del llatí per a un coneixement millor de la pròpia llengua, per a un aprenentatge de llengües romàniques millor i més eficaç o, fins i tot, d'altres llengües no romàniques.

Sistema del lèxic

- Principals procediments de formació del lèxic llatí: composició i derivació. La seva continuïtat en les llengües romàniques. Normes fonètiques d'evolució del llatí fins a arribar a les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Els cultismes a la llengua científica: hel·lenismes i llatinismes.
- Etimologia del vocabulari científic i tècnic: de les ciències, del dret, de les humanitats i de la tecnologia.
- Llatinismes i locucions llatines incorporades a la llengua parlada i la llengua tècnica.
- Curiositat per conèixer el significat etimològic de les paraules i interès en la utilització adequada del vocabulari.
- Reconeixement de l'aportació al món científic, tècnic i literari de la terminologia clàssica.
- Valoració positiva de l'estudi de les llengües clàssiques per a l'aprenentatge de la nostra llengua i actitud crítica davant posicions de rebuig al seu estudi.

Sistemes de la llengua. Elements bàsics de la llengua llatina

- Alfabet i pronunciació. Prosòdia i accentuació del llatí.
- Lectura de textos escrits en llatí i en diferents suports materials com pedra, paper, pergamí o paper, reconeixement dels termes transparents i, comparant aquests textos i les seves traduccions amb d'altres de diferents llengües actuals, identificació de paraules, frases fetes (a priori, maremagnum, tros de quònia, etc.) abreviatures (etc., e.g., i.e., etc.) i altres elements lingüístics.
- Reconeixement de les diferències i similituds bàsiques entre l'estructura de la llengua llatina i la de les llengües romàniques utilitzades per l'alumnat.
- Introducció general a la morfologia: morfema i paraula. Gramàtica i lèxic. Les classes de paraules. El significat gramatical i el significat lèxic.
- Presentació de les flexions llatines. Els casos i els seus principals valors. Restes dels casos en els paradigmes pronominals del català i castellà.
- Usos preposicionals bàsics.
- L'adjectiu. Els numerals. Graus de significació dels adjectius.
- Presentació de la conjugació llatina. Relació i correspondències dels temps i modes verbals llatins amb els catalans i castellans.
- Adverbis llatins d'ús freqüent. Relació entre les categories d'adjectiu i adverbí.
- Les estructures oracionals bàsiques.
- Nexes coordinants més freqüents.
- Anàlisi morfosintàctica, traducció de textos breus i senzills del llatí al català. Retroversió d'oracions simples.
- Valoració de la llengua llatina com a principal via de transmissió i pervivència del món clàssic i instrument privilegiat per a una comprensió profunda del sistema de les llengües romàniques; interès per aprendre-la.
- Recerca en català o en altres llengües romàniques de restes del sistema casual llatí.

Departament Llengua catalana

- Recerca de noms i verbs llatins en diccionaris o vocabularis.

Vies no lingüístiques de transmissió del món clàssic

- El marc geogràfic i històric de la societat romana. Ús de fonts primàries i secundàries per conèixer el passat: relació d'eines que tenim a l'abast sense sortir de la nostra comunitat autònoma.
- Les institucions i la vida quotidiana. Interpretació dels seus referents des de la nostra perspectiva sociocultural. Comparació i anàlisi crítica de les estructures socials i familiars.
- Les empremtes materials de la romanització a les Illes Balears i a tota l'àrea d'influència de Roma. Observació directa i indirecta del patrimoni arqueològic i artístic romà, utilitzant diversos recursos, inclosos els que proporcionen les tecnologies de la informació i la comunicació.
- La mitologia en la literatura i en les arts plàstiques i visuals.
- Reconeixement d'elements de la mitologia clàssica en manifestacions literàries i artístiques de tot tipus i interpretació del seu significat. Llegendes i rondalles balears de tradició clàssica.
- Valoració del paper de Roma en la història de les Illes Balears i en general d'occident, quant a l'herència del seu patrimoni arqueològic, artístic i literari i a l'interès per la lectura de textos de la literatura llatina.
- Lectura de textos diversos, incloent-hi còmics, i visionat de pel·lícules o altres documents, on es facin versions amb referència explícita a la cultura llatina o a les seves llegendes. Introducció a la important tradició de traduccions a les Balears.
- Lectura de textos clàssics traduïts al català (triat amb molta cura segons les capacitats lectores i interessos de l'alumnat) i presentació de la important tradició que en aquest camp té el nostre país. A partir de la lectura d'aquests textos, classificació de les característiques dels principals gèneres literaris llatins, i coneixement de la seva influència en les literatures posteriors estudiades per l'alumnat.

5.3. Criteris d'avaluació

- Reconèixer, per comparació, elements lingüístics, principalment de naturalesa lèxica, indicadors d'origen comú d'un gran nombre de llengües, entre les quals es troba la de l'alumnat. Explicar l'evolució de paraules de la llengua llatina fins a arribar a la forma en què es presenten en català i castellà, llengües habituals de l'alumnat.
- Formar altres paraules que pertanyen a la mateixa família semàntica, a partir d'una o diverses paraules donades, mitjançant l'aplicació dels mecanismes bàsics de derivació i composició. Conèixer l'etimologia d'elements lèxics propis de la llengua científica i tècnica, i deduir el seu significat.
- Coneix un lèxic llatí bàsic.
- Descobrir expressions i locucions usals incorporades a les llengües vernacles d'origen llatí i explicar-ne el significat.
- Empra correctament en la llengua pròpia els llatinismes estudiats.
- Identificar els elements morfològics i les estructures sintàctiques elementals de la llengua llatina i saber posar-los en relació amb tots els coneixements de morfologia i sintaxi que es tenen de català i castellà.
- Traduir textos breus i senzills i produir, mitjançant retroversió, oracions simples amb les estructures pròpies de la llengua llatina.
- Conèixer dates i llocs rellevants de l'antiguitat romana i analitzar-ne la influència en l'àmbit de la civilització mediterrània.
- Elaborar, guiats pel professorat, un treball temàtic senzill sobre qualsevol aspecte de la producció artística o la vida quotidiana a Roma.
- Conèixer els principals mites del poble romà i saber establir relacions i comparances entre aquests i les tradicions i la narrativa popular de les Illes Balears.

Departament Llengua catalana

- Sintetitzar, oralment i per escrit, el contingut de textos traduïts d'autors clàssics i moderns i comentar-ne els aspectes històrics o culturals.
- Realitza de forma correcta les activitats de desenvolupament de competències.

5.4. Tractament de les competències bàsiques:

El llatí contribueix directament a les competències bàsiques en comunicació lingüística, cultural i artística, així com al tractament de la informació i competència digital, i l'autonomia i iniciativa personal.

Competència lingüística

Contribueix de manera directa a l'adquisició de la *competència en comunicació lingüística*. El coneixement de l'estructura de la llengua llatina possibilita una comprensió millor de la gramàtica de les llengües europees d'origen romànic i d'altres que, sense ser romàniques, comparteixen amb el llatí el caràcter flexiu. La interpretació dels elements morfosintàctics i de vocabulari, així com la pràctica de la traducció i de la retroversió, permeten adquirir i desenvolupar l'habilitat de recollir i processar una informació donada i utilitzar-la apropiadament. Així mateix, el coneixement dels procediments per a la formació de paraules a partir de les arrels, sufixos i prefixos llatins, així com els fenòmens d'evolució fonètica, coadjuven a l'ampliació del vocabulari bàsic. El coneixement de les etimologies llatines proporciona la comprensió i la incorporació d'un vocabulari culte i explica el vocabulari específic de termes científics i tècnics.

A partir del coneixement de la història i l'evolució de la llengua llatina es fomenta la consciència de la variabilitat de les llengües a través del temps i dels diferents àmbits geogràfics i socials, així com de la comunicació intercultural que el seu contacte suposa. Aquest coneixement fomenta igualment l'interès i el respecte per totes les llengües, incloent-hi les antigues i les minoritàries, i el rebuig dels estereotips basats en diferències culturals i lingüístiques.

Competència cultural i artística

La contribució d'aquesta assignatura a la *competència cultural i artística* s'aconsegueix mitjançant el coneixement de l'important patrimoni arqueològic i artístic romà al nostre país i a Europa. Una bona base cultural referent a això permet valorar i gaudir de manifestacions artístiques de tot tipus i, alhora, fomenta l'interès per la conservació del nostre patrimoni. Així mateix, permet proporcionar referències per valorar críticament creacions artístiques inspirades en la cultura i la mitologia llatines, o dels missatges difosos pels mitjans de comunicació que, en molts casos, prenen la seva base icònica del repertori clàssic. Així mateix, amb el coneixement del món llatí i la seva pervivència s'afavoreix la interpretació de la literatura posterior, en la qual perduren temes, arquetips, mites i tòpics, alhora que es desenvolupa l'interès per la lectura, la valoració del caràcter estètic dels textos i l'amor per la literatura.

Departament Llengua catalana

Competència social i ciutadana

La contribució a la *competència social i ciutadana* s'estableix des del coneixement de les institucions i el mode de vida dels romans com a referent històric d'organització social, participació dels ciutadans en la vida pública i delimitació dels drets i deures dels individus i de les col·lectivitats, en l'àmbit i l'entorn d'una Europa diversa, unida en el passat per la llengua llatina. Paral·lelament, el coneixement de les desigualtats existents en aquella societat afavoreix una reacció crítica front a la discriminació per la pertinença a un grup social o ètnic determinat, o per la diferència de sexes. Es fomenta així en l'alumnat una actitud de valoració positiva de la participació ciutadana, la negociació i l'aplicació de normes iguals per a tots com a instruments vàlids en la resolució de conflictes.

Competència digital

Des de l'assignatura de llatí es contribueix al *tractament de la informació i competència digital*, ja que una part de la matèria requereix la recerca, selecció i tractament de la informació. Per una altra banda, en la mesura que s'utilitzin les tecnologies de la informació i la comunicació com a eina per a la comunicació del coneixement adquirit, es col·laborarà en l'adquisició de la competència digital. Les activitats relatives a la recollida, selecció i anàlisi de la informació, l'aplicació de tècniques de síntesi, la identificació de paraules clau i la distinció entre idees principals i secundàries aporten instruments bàsics per a l'adquisició d'aquesta competència, tan relacionada amb destreses per a la formació personal continua.

Competència aprendre a aprendre

L'estudi de la llengua llatina contribueix a la *competència per aprendre a aprendre*, en la mesura que propicia la disposició i l'habilitat per organitzar l'aprenentatge, afavoreix les destreses d'autonomia, disciplina i reflexió, exercita la recuperació de dades mitjançant la memorització i situa el procés formatiu en un context de rigor lògic.

Competència autonomia i iniciativa personal

La matèria contribueix a l'*autonomia i iniciativa personal* en la mesura que s'utilitzen procediments que exigeixen planificar, avaluar diferents possibilitats i prendre decisions. El treball en grup i la posada en comú dels resultats implica valorar les aportacions d'altres companys i companyes, acceptar possibles errors, comprendre la forma de corregir-los i no rendir-se davant un resultat inadequat. En definitiva, aporta possibilitats de millora i fomenta l'afany de superació.

5.5. Seqüenciació i temporització

Primer trimestre

Bloc I: Llengua

- De l'indoeuropeu al llatí

Departament Llengua catalana

- La llengua llatina: les seves etapes
- L'evolució del llatí
- L'alfabet llatí i la seva pronúncia
- Morfologia nominal i verbal
- La primera declinació

Bloc II : del món clàssic a l'actualitat

- La fundació de Roma
- Les vies romanes
- Política i dret romans

Bloc III: parlem en llatí

- Mots catalans de procedència llatina
- Formació de mots. Mots patrimonials i cultismes. Neologismes
- Topònims d'origen llatí
- Prefixos, sufixos i radicals llatins

Bloc IV: de part dels déus

- La deessa Venus. Les tres Gràcies
- Històries d'amor: Píram i Tisbe. Filemó i Baucis. Eco i Narcís. Apol·lo i Dafne. Pigmalió i Galatea
- Perseu i Andròmeda

Segon trimestre

Bloc I: Llengua

- La segona declinació
- El present d'indicatiu de la conjugació regular i del verb sum
- Els adjectius
- L'imperfet d'indicatiu de la conjugació regular i del verb sum
- La tercera declinació: Temes en consonant i temes en vocal

Bloc II: del món clàssic a l'actualitat

- Viure en societat: diferències socials; la vida a la ciutat; la vida al camp
- Viure en família
- Oci, festes i tradicions

Bloc III: parlem en llatí

- Mots i expressions catalanes amb component mitològic
- Lèxic sobre el calendari i el temps
- Matemàtiques, química i llatí

Bloc IV: de part dels déus

- Els raptos de la mitologia clàssica: Ganimedes, Persèfone, Europa i Amfitrita
- Éssers prodigiosos: l'hidra, Quimera, les harpies, les sirenes, els centaures i els sàtirs
- Les forces del destí: les parques, Fortuna, les sibil·les, Cassandra i Tirèsies

Tercer trimestre

Bloc I: Llengua

Departament Llengua catalana

- Els adjectius de la tercera declinació
- El futur d'indicatiu
- La quarta i cinquena declinació
- Repàs

Bloc II: del món clàssic a l'actualitat

- Botigues i mercats
- La transmissió de la cultura clàssica
- Novel·les i contes d'avui recorden el món clàssic

Bloc III: parlem en llatí

- La salut de les persones i dels animals
- Abreviatures i expressions catalanes amb contingut clàssic
- Llatinismes

Bloc IV: de part dels déus

- El món dels morts
- Els orígens de la humanitat
- Joventut i bellesa: Dèdal i Ícar; Jacint; Cal·listo; Acteó i Faetont

Departament Llengua catalana

6. Programació de literatura universal

6.1. OBJECTIUS

Els ensenyaments de literatura universal tenen els objectius que tot seguit s'esmenten:

1. Reconèixer els períodes, formes literàries, obres, autors, temes i tòpics representatius de la literatura universal, especialment de la tradició occidental.
2. Llegir i comentar obres breus, fragments i obres completes significatives de diferents èpoques, i valorar alhora la capacitat de comprensió i anàlisi, així com la seva interpretació crítica.
3. Contextualitzar sociohistòricament textos de diferents gèneres literaris i d'àmbits geogràfics i culturals diversos i relacionar-los amb les idees estètiques dominants en el seu moment.
4. Establir els lligams que les produccions literàries presenten amb obres produïdes en la resta de les arts.
5. Identificar com a permanents alguns temes i formes i reconèixer i valorar-ne l'evolució.
6. Reconèixer les influències, coincidències i diferències que presenten els principals corrents literaris de la literatura occidental en relació amb les literatures catalana i espanyola, a més de les aportacions d'aquestes al patrimoni universal.
7. Valorar les aportacions dels períodes, els autors o les obres estudiats a la interpretació, representació i comprensió del món com a mitjà de maduració personal.
8. Apreciar la lectura no tan sols com a font de nous coneixements, sinó també com una activitat de gaudi individual.
9. Planificar, estructurar i fer treballs acadèmics sobre la lectura d'un text significatiu d'un període, amb autonomia i esperit crític, amb l'ajuda de les fonts bibliogràfiques tradicionals.
10. Fer exposicions, preferentment orals, coherents, correctes i adequades, sobre una obra, un autor o una època, mitjançant les tecnologies de la informació i la comunicació amb autonomia i esperit crític.
11. Crear textos d'intenció literària a partir de models literaris llegits i analitzats.

6.2. CONTINGUTS

BLOC 1. Processos i estratègies

Lectura i comentari de fragments, antologies i obres completes significatives de la literatura universal.

Relacions entre obres literàries i la resta de les arts.

Observació, reconeixement i valoració de l'evolució de temes i formes creats per la literatura en les diverses formes artístiques de la cultura universal. Selecció i anàlisi d'exemples representatius.

Creació de textos d'intenció literària.

BLOC 2. Els grans períodes i moviments de la literatura universal.

De l'antiguitat a l'edat mitjana:

— Les mitologies i l'origen de la literatura.

Renaixement i classicisme:

— Els canvis del món i la nova visió de l'home durant el Renaixement.

— La lírica de l'amor: el petrarquisme. Orígens: la poesia trobadoresca i el *Dolce Stil Nuovo*. La innovació del *Cançonier* de Petrarca. Lectura i comentari d'una antologia lírica i d'algun conte de l'època.

— La narració en prosa: Boccaccio.

— Teatre clàssic europeu. El teatre elisabetià a Anglaterra. Començament del mite de Faust dins la literatura. Lectura i comentari d'una obra de teatre clàssic. Observació de les relacions existents entre les obres de teatre clàssiques i les obres de diferents gèneres musicals i cinematogràfics que han sorgit a partir d'elles.

El Segle de les Llums:

— El desenvolupament de l'esperit crític: la Il·lustració. L'enciclopèdia. La prosa il·lustrada.

— La novel·la europea en el segle XVIII. Els hereus de Cervantes i de la picaresca espanyola en la literatura anglesa.

— Lectura comentada d'alguna novel·la europea de la prosa il·lustrada i d'algun fragment de novel·la anglesa del segle XVIII.

El moviment romàntic:

— La revolució romàntica: consciència històrica i nou sentit de la ciència.

— El Romanticisme i la seva consciència de moviment literari. Precursors: Goethe.

— La poesia romàntica i la novel·la històrica.

Departament Llengua catalana

— Lectura i comentari d'una antologia de poetes romàntics europeus i d'algun fragment de novel·la històrica.

— Observació de les relacions existents entre les obres literàries del romanticisme i les obres de diferents gèneres musicals (simfonies, poemes simfònics, *lieder*, òperes), cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.

La segona meitat del segle XIX:

— De la narrativa romàntica al realisme a Europa. Literatura i societat. Evolució dels temes i les tècniques narratives del realisme. Principals novel·listes europeus del segle XIX. Lectura i comentari d'una antologia de fragments de novel·les realistes.

— El naixement de la gran literatura nord-americana (1830-1890). De l'experiència vital a la literatura. El renaixement del conte. Lectura i comentari d'alguns contes de la segona meitat del segle XIX.

— L'inici de la modernitat poètica: de Baudelaire al simbolisme. Lectura d'una antologia de poesia simbolista.

— La renovació del teatre europeu: un nou teatre i unes noves formes de pensament. Lectura i comentari d'una obra.

— Observació de les relacions existents entre les obres literàries d'aquest període i les obres de diferents gèneres musicals, cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.

Els nous enfocaments de la literatura en el segle XX i les transformacions dels gèneres literaris:

— La crisi del pensament vuitcentista i la cultura de final de segle. La fallida de l'ordre europeu: la crisi de 1914. Les innovacions filosòfiques, científiques i tècniques i la seva influència en la creació literària.

— La consolidació d'una nova forma d'escriure en la novel·la. Estudi de les tècniques narratives. Lectura d'una novel·la curta, d'algun relat i/o d'algun conte representatiu d'aquest període.

— Les avantguardes europees. El surrealisme. Lectura d'una antologia de poesia avantguardista.

— La culminació de la gran literatura americana. La generació perduda.

— El teatre de l'absurd i del compromís. Lectura d'alguna obra representativa d'aquests corrents dramàtics.

— Observació de les relacions existents entre les obres d'aquesta època i les obres de diferents gèneres musicals, cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.

6.3.CRITERIS D'AVALUACIÓ / ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVALUABLES

BLOC 1 Processos i estratègies

1. Llegir, comprendre, analitzar i comentar obres breus, fragments o obres completes significatives de diferents èpoques i interpretar el seu contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius.

1.1. Llegeix fragments significatius o textos complets de diferents obres de la literatura universal, identifica determinats elements, mites o arquetips creats per la literatura i que han arribat a convertir-se en punts de referència de la cultura universal.

1.2. Interpreta obres o fragments representatius de diferents èpoques, els situa en el seu context històric, social i cultural, identifica la presència de determinats temes i motius, i reconeix les característiques del gènere i del moviment en el qual s'inscriuen així com els trets més destacats de l'estil literari.

2. Interpretar obres narratives, líriques i dramàtiques de la literatura universal especialment significatives i en relaciona la forma i el contingut amb les idees estètiques dominants del moment en què es van escriure i les transformacions artístiques i històriques produïdes en la resta de les arts.

2.1. Interpreta determinades obres narratives, líriques i dramàtiques de la literatura universal especialment significatives i les relaciona amb les idees estètiques dominants del moment en què es van escriure, mentre hi analitza les vinculacions i en compara la forma d'expressió.

2.2. Estableix relacions significatives entre la literatura i la resta de les arts, interpreta de manera crítica algunes obres o fragments significatius adaptats a altres manifestacions artístiques, i analitza les relacions, les similituds i les diferències entre els diferents llenguatges expressius.

3. Observar, reconèixer i valorar l'evolució d'alguns temes i formes creats per la literatura i el seu valor permanent en diverses manifestacions artístiques de la cultura universal.

3.1. Comenta textos literaris de diferents èpoques i descriu l'evolució de determinats temes i formes creats per la literatura.

3.2. Reconeix el valor permanent d'aquests temes i formes de la literatura en altres manifestacions artístiques de la cultura universal.

4. Analitzar i comparar textos de la literatura universal i de la literatura catalana i espanyola de la mateixa època, i posar de manifest les influències, coincidències i diferències que existeixen entre aquests textos.

4.1. Compara textos literaris de la literatura universal i textos de la literatura catalana i l'espanyola de la

Departament Llengua catalana

mateixa època, i reconeix les influències mútues i la pervivència de determinats temes i formes.

BLOC 2. Els grans períodes i moviments de la literatura universal

1. Llegir, comprendre i analitzar obres breus, fragments o obres completes, significatives de diferents èpoques, i interpretar-ne el contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius.

1.1. Llegeix i analitza textos literaris universals de diferents èpoques, i n'interpreta el contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius.

2. Dur a terme treballs crítics sobre la lectura d'una obra significativa d'una època, interpretar-la en relació amb el seu context històric i literari, obtenir la informació bibliogràfica necessària i efectuar una valoració personal.

2.1. Fa treballs crítics sobre una obra llegida en la seva integritat, la relaciona amb el seu context històric, social i literari i, en el seu cas, amb el significat i la rellevància del seu autor en l'època o en la història de la literatura i consulta fonts d'informació diverses.

3. Fer exposicions orals o escrites sobre una obra, un autor o una època amb ajuda de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació, expressar les pròpies opinions, seguint un esquema preparat prèviament, i valorar les obres literàries com a punt de trobada d'idees i sentiments col·lectius i com a instruments per augmentar el cabal de la pròpia experiència.

3.1. Fa presentacions orals o escrites planificades integrant coneixements literaris i lectura, amb una correcta estructuració del contingut, argumentació coherent i clara de les pròpies opinions, consulta fonts i les cita, selecciona la informació rellevant i utilitza el registre apropiat i la terminologia literària necessària.

3.2. Explica oralment o per escrit els canvis significatius en la concepció de la literatura i dels gèneres literaris, alhora que els relaciona amb el conjunt de circumstàncies històriques, socials i culturals i estableix relacions entre la literatura i la resta de les arts.

3.3. Valora oralment o per escrit una obra literària, reconeix la lectura com una font d'enriquiment de la pròpia personalitat i com un mitjà per aprofundir en la comprensió del món interior i de la societat.

6. 3.1 PROCEDIMENT DE QUALIFICACIÓ

Conceptes: 60 %

Procediments: 30%

Actituds: 10%

Els conceptes seran la nota dels dos exàmens que farem per avaluació.

Els procediments seran les activitats realitzades a classe, a casa i els treballs que es realitzaran durant l'avaluació.

Actitud: el respecte i l'interès que es demostra per la matèria explicada i estudiada.

Tant en els exàmens com en els treballs presentats escrits, es descomptarà fins a un màxim de dos punts per faltes d'ortografia.

6.4. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

En fomentar l'educació de la literatura, la matèria desenvolupa, en primer lloc, la competència de consciència i expressions culturals i la competència en comunicació lingüística. Totes dues es relacionen perquè l'expressió que implica el fet literari no es limita al vessant lingüístic, sinó que té a veure amb l'experiència humana i les formes d'expressió de les comunitats en què és produïda. Es pot considerar, així, que la literatura s'ha d'aprofitar com l'instrument que és per a una anàlisi, un coneixement i una reflexió més profunds des del punt de vista cultural. A la vegada, com a art feta amb paraules, esdevé una eina més que adequada per afavorir la competència comunicativa dels alumnes i perquè aquests demostrin la maduresa que s'ha de demanar al final del primer de batxillerat.

A més d'aquestes competències, la literatura universal contribueix al desenvolupament d'altres. És, per exemple, el cas de la digital. Les possibilitats de recerca que ofereix Internet són, per als continguts recollits en aquest currículum, infinites, i no es limiten només a documents escrits, sinó que són extensives als materials audiovisuals que estan a l'abast. A més, els entorns virtuals s'han d'aprofitar com a font de treball cooperatiu. Tot en conjunt afavoreix la competència que té a veure amb aprendre a aprendre, en el sentit que l'alumne pot investigar, reforçar, completar... en funció dels seus interessos, perquè, en una matèria tan extensa com aquesta, el que el professor farà serà, sobretot, mostrar i obrir portes que els alumnes podran traspasar després.

D'altra banda, les competències socials i cíviques s'hi recullen perquè el fet literari no es pot deslligar del context en què va ser produït i rebut. La lectura de textos literaris contribueix a la formació humanística de l'alumne i permet una reflexió sobre valors i postures ètiques que ajuden a la seva formació com a ésser

Departament Llengua catalana

social.

6.5. SEQÜENCIACIÓ I TEMPORITZACIÓ

1r TRIMESTRE

1. L'origen de l'escriptura
  - 1.1 Les literatures antigues

2. La Bíblia
  - 2.1 Llibres i composició de la Bíblia
  - 2.2 L'antic testament
  - 2.3 El nou testament

3. La literatura clàssica
  - 3.1 Grècia
    - 3.1.1 La mitologia grega
    - 3.1.2 Èpica i teatre grecs: Homer, Sòfocles i Aristòfanes
  - 3.2 Roma
    - 3.2.1 La mitologia llatina
    - 3.2.2 Poesia llatina: Virgili, Horaci, Ovidi

4. Literatura medieval. S. V d.C. - s. XV
  - 4.1 L'èpica medieval: Les cançons de gesta. La cançó de Roland. El Cid. Cant dels Nibelungs. Beowulf.
  - 4.2 La lírica medieval: amor cortès.
  - 4.3 La narrativa de cavalleries: Cicle artúric. El romanç de Tristany i Isolda.
  - 4.4 La novel·la cavalleresca
  - 4.5 Contes medievals: Les mil i una nits. Ramon Llull.

2n TRIMESTRE

5. El prerenaiement (Humanisme) i el Renaixement
  - 5.1 Època de canvis
  - 5.2 La lírica: «El dolce stil novo» Dante Alighieri Francesco Petrarca
  - 5.3 La narrativa Giovanni Boccaccio
  - 5.4 El teatre: «La commedia dell'Arte»

6. L'entrada a l'Edat Moderna (segles XVI i XVII). Importància del Barroc (segle XVII).
  - 6.1 Narrativa: Cervantes i el Quixot: una paròdia de la novel·la de cavalleries i un precedent de la novel·la moderna.
  - 6.2 Teatre
    - 6.2.1 La renovació anglesa: William Shakespeare
    - 6.2.2 El teatre francès: Molière
    - 6.2.3 Lope de Vega i Calderón de la Barca
  - 6.3 La lírica: Góngora, Quevedo, Shakespeare

7. Corrents literaris del segle XVIII: Il·lustració i Neoclassicisme vs. romanticisme.
  - 7.1 L'Europa del segle XVIII
  - 7.2 Característiques de la literatura del segle XVIII
  - 7.3 La Il·lustració: l'assaig. Montesquieu. Voltaire. Rousseau.
  - 7.4 La novel·la: Robinson Crusoe. Els viatges de Gulliver.

8. El Romanticisme (segles XVIII-XIX)
  - 8.1 La revolució romàntica
  - 8.2 El Preromanticisme. Sturm and drung. Schiller. Goethe. William Blake.
  - 8.3 La poesia romàntica. Lord Byron. John Keats. Percy Bysshe Shelley. Victor Hugo.
  - 8.4 La narrativa romàntica. Walter Scott. Alexandre Dumas. Victor Hugo. Mary Shelley. Jane

Departament Llengua catalana

Austen. Germanes Brönte. Edgar Allan Poe.

8.5 Postromanticisme: Dràcula, de Bram Stoker.

8.6 Romanticisme català: Renaixença (Aribau, Verdaguer). Romanticisme castellà: Espronceda, José Zorrilla, Gustavo Adolfo Bécquer.

3r TRIMESTRE

9. El Realisme i el Naturalisme (2a part S XIX)

9.1 Tècniques i trets

9.2 La novel·la realista i naturalista

9.2.1 La novel·la francesa: Stendhal, Honoré de Balzac; Émile Zola

9.2.2 La novel·la russa: Tolstoi, Dostoievski, Txèkhov

9.2.3 La novel·la catalana i castellana: Narcís Oller, Benito Pérez Galdós.

9.2.3 La novel·la anglesa: Charles Dickens, Robert Louis Stevenson,

9.2.4 La novel·la nord-americana: Herman Melville, Mark Twain, Henry James

10. El simbolisme (finals del segle XIX)

11.1 La renovació poètica. Charles Beaudelaire, Mallarmé, Verlaine, Rimbaud. Whitman.

12.2 Teatre i prosa: Henrik Ibsen (Modernisme) , Oscar Wilde

13. Renovació. S XX

13.1 Les avantguardes

13.2 James Joyce i Proust

13.3 La literatura de l'absurd: l'antecedent de Lewis Carroll, Samuel Beckett, Kafka, Valle-Inclán, Pirandello.

13.4 La Generació perduda nord-americana: Hemingway i Fitzgerald. John Steinbeck

13.5 La literatura hispanoamericana: el realisme màgic. Gabriel García Márquez. Julio Cortázar.

13.6 Altres de teatre: Arthur Miller, Tennessee Williams.

13.7 Altres de narrativa: Tolkien, George Orwell, Virginia Woolf, Truman Capote, Sartre i

Camus (existencialisme), José Saramago, Italo Calvino

13.8 Altres de poesia: Yeats, Rilke, Pessoa, Pablo Neruda,

13.9 Altres gèneres

13.9.1 El còmic: tebeo, manga, novel·la gràfica, contes il·lustrats.

13.9.2 La música del segle xx i les seves connotacions literàries.

Departament Llengua catalana

7. Programació del taller de llengua i cultura

El Taller de Llengua i Cultura forma part del programa d'immersió lingüística que s'aplica en aquells contextos sociolingüístics en què, bona part de l'alumnat, quan arriba a l'escola, desconeix la llengua del sistema educatiu de les Illes Balears.

L'objectiu és aconseguir que, en acabar l'ensenyament obligatori, tot l'alumnat tingui el mateix coneixement tant del català com del castellà. Per tant, el centre aplicarà estratègies didàctiques i mesures organitzatives per tal d'aconseguir que aquest alumnat rebi una acollida al centre i una atenció lingüística de qualitat, de manera que se li faciliti l'accés a la llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu de les Illes Balears en les millors condicions possibles.

Aquest taller pretén que l'alumnat nouvingut adquireixin uns coneixements mínims a les àrees de català, medi natural i social, i matemàtiques, amb la finalitat de poder incorporar-se a l'aula ordinària el curs següent, tenint en compte el suport lingüístic i les adaptacions curriculars necessàries.

7.1.Objectius generals

- Adquirir una competència bàsica en llengua catalana.
- Produir missatges orals i escrits de tipologia textual diversa que els permeti incorporar-se al sistema educatiu.
- Fomentar la capacitat de comunicació i de participació, en llengua catalana, dins l'entorn escolar i social que els envolta.
- Conèixer el llenguatge específic de les diferents àrees d'aprenentatge.
- Conèixer les característiques generals del país on viuen: drets, deures, cultura, etc.
- Analitzar les semblances i les diferències culturals.
- Fomentar el respecte vers la diversitat cultural.
- Educar en la interculturalitat.

Departament Llengua catalana

7.2.Continguts

Primer Curs

UNITAT 1

1. Presentació i identificació personal davant dels altres.
2. L'alfabet.
3. Ús de les majúscules i del punt.
4. Reconeixement dels noms i els articles.
5. Verbs d'ús freqüent.
6. Els colors.
7. Els dies de la setmana i els mesos de l'any.
8. Els sons vocàlics.

UNITAT 2

1. El lèxic dels centres educatius
2. L'estructura "hi ha"
3. L'article, el nom i l'adjectiu
4. Els possessius
5. Les tres conjugacions verbals
6. El present d'indicatiu dels verbs regulars
7. Sons vocàlics i consonàntics

UNITAT 3

1. E nom de les peces de roba d'ús més freqüent.
2. Diferenciació de les tres conjugacions verbals.
3. Diferenciació i ús del passat perifràstic d'indicatiu i el perfet d'indicatiu.
4. Diferenciació del temps i les persones verbals.
5. Els demostratius.
6. Discriminació d'alguns sons consonàntics.

UNITAT 4

Departament Llengua catalana

1. El vocabulari de l'habitatge.
2. El lèxic bàsic de les diferents dependències i estris de la casa.
3. L'estructura “casa nostra”, “casa teva”, etc.
4. El futur.
5. Concordança entre subjecte i verb.
6. Discriminació d'alguns sons consonàntics.

UNITAT 5

1. El lèxic de les relacions familiars i de parentiu.
2. Els adjectius qualificatius.
3. Ús dels quantitatius i els temporals.
4. Les estructures “viure a”, “viure amb”.
5. Discriminació d'alguns sons consonàntics.

UNITAT 6

1. El lèxic dels oficis i les eines.
2. El gènere i el nombre en els noms d'oficis.
3. L'estructura “fa de...”
4. L'imperfet d'indicatiu.
5. Els determinants interrogatius.
6. Discriminació d'alguns sons consonàntics.
7. L'estructura de l'oració.
8. La r és muda.
9. Les descripcions.

UNITAT 7

1. El lèxic del carrer i del barri.
2. Les preposicions i les contraccions.
3. Les estructures “anar a”, “anar per”, “venir de” i “venir per”.
4. Els adverbis dels adjectius.

Departament Llengua catalana

5. Els verbs pronominals.
6. Els sons consonàntics i relacionar-los amb l'ortografia.

UNITAT 8

1. El lèxic referent a botigues, comerços i mercats.
2. Els interrogatius.
3. Les estructures “què vol?”, “alguna cosa més?”, “res més”, etc.
4. Oracions amb l'estructura correcta.
5. Els verbs “haver” i “haver-hi”.
6. Els sons consonàntics i relacionar-los amb l'ortografia.
7. Nota per a una altra persona.

UNITAT 9

1. El lèxic dels esports i el seu entorn.
2. Les estructures d'obligació “haver de”, “caldre que”.
3. El present de subjuntiu.
4. Discriminació de sons consonàntics i relacionar-los amb l'ortografia.
5. Els canvis ortogràfics en els verbs.
6. Els diferents complements d'una oració. Saber descriure.

UNITAT 10

1. El lèxic relacionat amb la salut.
2. La diferència entre *amb*, *hem* i *em*.
3. Els pronoms febles.
4. Els pronoms febles d'objecte directe.
5. L'imperfet de subjuntiu.
6. Els sons consonàntics i relacionar-los amb l'ortografia.

UNITAT 11

1. El lèxic relacionat amb els viatges.

Departament Llengua catalana

2. L'imperatiu.
3. Els sinònims i antònims.
4. Els verbs irregulars més freqüents.
5. Els pronoms febles.
6. Els sons vocàlics i consonàntics i relacionar-los amb l'ortografia.
7. Petits diàlegs sobre el tema dels viatges.

Segon Curs

UNITAT 1

Comprensió i expressió oral i escrita

- Fórmules de salutació, presentació, comiat...

Vocabulari

- Expressions per saludar, per acomiadar-se, per donar les gràcies.
- Els nombres.
- Les formes geomètriques.
- El paisatge natural.

Gramàtica

- El temps present dels verbs: ser, estar, trobar-se, anar, dir-se, viure, estudiar, fer...
- El gènere i el nombre dels noms.
- Tipus de noms: noms comuns i propis.
- Els pronoms personals.
- L'ús de les majúscules i les minúscules.
- L'adjectiu qualificatiu aplicat a les nacionalitats: gènere i nombre

UNITAT 2

Comprensió i expressió oral i escrita

- Expressions per indicar un itinerari.
- La descripció d'un itinerari sobre un plànol.
- La fitxa de dades personals.

Vocabulari

- Expressions per indicar un itinerari.
- Els nombres ordinals.
- Els mitjans de transport.

Gramàtica

- Tipus de noms: noms concrets.
- Ús dels pronoms febles en els verbs pronominals.
- El present de verbs irregulars: poder, voler, saber, haver i tenir.
- Diferents maneres d'expressar l'obligació.
- Adverbis i locucions adverbials per indicar la direcció.

Departament Llengua catalana

UNITAT 3

Comprensió i expressió oral i escrita

- L'expressió de les hores.
- L'explicació dels calendaris.
- L'expressió del temps meteorològic.
- Lectura i elaboració d'anuncis d'ofertes de feina.
- Redacció d'una carta formal responent a una oferta de treball.

Vocabulari

- Expressions per indicar l'hora.
- Els nombres decimals.
- El calendari.
- Els temps meteorològic.
- La predicció del temps.

Gramàtica

- L'expressió del temps: passat, present i futur.
- El participi i el seu ús en el temps compostos.
- La conjugació d'alguns verbs pronominals.
- Els adverbis i les locucions de temps.
- Les perífrasis verbals i l'expressió del moment en què es produeix una acció: l'infinitiu i gerundi.
- L'ús del condicional.

UNITAT 4

Comprensió i expressió oral i escrita

- L'expressió de les diferents organitzacions familiars al món.
- La descripció de l'aspecte i la manera de ser dels companys i les companyes, dels familiars, dels professors i professores...
- La narració.

Vocabulari

- Les relacions de parentiu.
- Els estris de jardineria.
- Els estris i materials de diferents oficis.

Gramàtica

- El verb: l'imperfet d'indicatiu i el pretèrit perifràstic.
- Els adjectius possessius.
- Tipus de noms: els noms abstractes.
- L'adjectiu qualificatiu aplicat a la descripció de l'aspecte físic i el caràcter de les persones.
- El gènere i nombre de l'adjectiu.
- Els demostratius i els adverbis de lloc aquí, allà. Donar ordres: l'imperatiu.

UNITAT 5

Comprensió i expressió oral i escrita

- El llenguatge del còmic.
- Simulació d'escenes de la vida diària.
- Lectura d'un plànol d'un pis o d'una casa.

Departament Llengua catalana

Vocabulari

- La casa (ús del verb HAVER-HI)
- Els mobles (ús del verb HAVER-HI)
- Els materials per a la construcció.

Gramàtica

- El verb: altres usos del condicional.
- Els verbs i les frases verbals que es fan servir per indicar les feines de la casa.
- El verb: el perfet d'indicatiu.
- Repàs de temps verbals estudiats en les unitats anteriors (excepte subjuntiu).

UNITAT 6

Comprensió i expressió oral i escrita

- Explicació del significat de paraules o l'ús de diferents estris de cuina.
- Exposició d'una recepta de cuina.
- Les mesures i les mides que es fan servir.
- Explicació de diferents tècniques culinàries.
- Explicació de textos instructius.
- Redacció d'una recepta amb l'ajuda de l'ordinador.

Vocabulari

- Les unitats de mesura.

Gramàtica

- Tipus de noms: els noms comptables i els noms in comptables.
- Els interrogatius: què, quant, quanta, quants, quantes, a qui, quina, quina, quins, quines.
- L'adverbi quan.
- Els adverbis de quantitat.
- Les preposicions.
- Els diminutius.

UNITAT 7

Comprensió i expressió oral i escrita

- Simulació de situacions de la vida diària.
- Expressions relacionades amb el vestir i la moda.
- La conversa sobre diferents maneres de vestir.
- Els símbols de les etiquetes de la roba.
- La publicitat: llenguatge verbal i llenguatge icònic.
- Elaboració de rètols i cartells.

Vocabulari

- El llenguatge de la publicitat.
- Les peces de vestir.
- El món del treball.
- La granja.
- L'aeroport.

Gramàtica

- Tipus de noms: els noms individuals.

Departament Llengua catalana

- Preposicions.
- Els graus de l'adjectiu.
- La comparació.
- La derivació: prefixos i sufixos.
- Els adverbis.
- El significat i el context: la polisèmia.
- Paraules simples, derivades i compostes.
- Repàs: les preposicions.

UNITAT 8

Comprensió i expressió oral i escrita

- Organització d'una sortida.
- Lectura i interpretació d'una guia turística.
- Els contes i les llegendes.
- Redacció d'un itinerari.

Vocabulari

- La restauració.
- Els accidents geogràfics.

Gramàtica

- Els signes de puntuació.
- L'oració, el paràgraf i el text.
- Tipus de noms: els noms col·lectius.
- Les categories gramaticals: reconeixement de detminants, noms, adjectius, pronoms, verbs, preposicions i adverbis.
- Diferències entre l'ús dels verbs ser i estar.
- El verb subjuntiu.

7.3. Criteris d'avaluació

S'avaluaran bàsicament els següents aspectes: la participació dins l'aula, la tasca diària, l'interès i el respecte envers els companys, les professores i les àrees impartides.

Tanmateix s'avaluaran els continguts treballats a classe al final de cada unitat mitjançant una prova que tant pot ser oral com escrita.

7.4. Seqüenciació i temporització

La temporització de l'àrea de llengua catalana:

Primer Curs

Primer trimestre: unitats 1 (setembre), 2 (octubre), 3 (octubre - novembre) i 4 (novembre)

Segon trimestre: unitats 5 (desembre), 6 (gener) i 7 (febrer)

Departament Llengua catalana

Tercer trimestre: unitats 8 (març), 9 (abril), 10 (maig) i 11 (maig – juny)

Segons Curs

Primer trimestre: unitats 1-2 (setembre i octubre), 2-3 (novembre) i 3 (desembre)

Segon trimestre: unitats 4 (desembre), 4-5 (gener) i 6 (febrer)

Tercer trimestre: unitats 6-7 (març), 7-8 (abril), 8 i repàs general (maig-juny)

Està previst que aquesta temporització la segueixin aquells alumnes que han iniciat el curs dins el Taller de llengua el mes de setembre. Així com es vagin incorporant nous alumnes la temporització s'anirà adaptant a les seves necessitats i progressos.

Departament Llengua catalana

8. Programació de 1r de batxillerat

8.1. Objectius de primer de batxillerat

1. Comprendre i crear missatges orals i escrits en llengua catalana amb adequació, coherència, cohesió i correcció, mitjançant l'aplicació dels coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic, per a propòsits acadèmics i socials.
2. Fer un ús correcte de les normes que regulen l'ortografia, la morfologia, la sintaxi i el lèxic.
3. Comprendre els factors socials i legals que condicionen el contacte entre llengües.
4. Conèixer la realitat plurilingüe i multicultural del món d'avui, posant especial atenció a les Illes Balears, a l'Estat espanyol i a Europa i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística al món com una riquesa cultural i personal.
5. Emprar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
6. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
7. Conèixer les característiques generals dels períodes més representatius de la literatura catalana, com també saber-ne contextualitzar els autors i les obres més destacades.
8. Analitzar i comentar, des del punt de vista formal i del contingut, textos en prosa i en vers, de qualsevol tipologia i fer de la lectura una forma d'enriquiment personal i d'obertura al món.
9. Valorar la importància d'usar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
10. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

8.2. Continguts

Comunicació i tècniques de treball:

- La comunicació. Les funcions del llenguatge.
- El text. Comprensió, anàlisi i producció de diferents tipus de missatges formals orals i escrits d'acord amb les propietats textuals: coherència, cohesió, adequació, correcció. Tipologia. Textos orals: la conversa i la tertúlia, el debat, la conferència. Textos escrits: exposició, argumentació, descripció, narració, instrucció, predicció i retòrica.
- Metodologia per al comentari de text. Pautes per a l'anàlisi detallada dels aspectes formals i substancials d'un escrit acadèmic o literari, abocant-hi la capacitat crítica.
- Recollida, selecció i processament de la informació, utilitzant mitjans tradicionals i les TIC. Consulta de diccionaris, enciclopèdies i altres fonts de documentació a biblioteques, arxius, mediateques i xarxes telemàtiques per a la comprensió i la creació de textos a la vida acadèmica. Redacció de treballs acadèmics que incorporin els elements complementaris (fitxes, índexs, esquemes, glossaris, bibliografia...).

Estudi de la llengua:

- Fonètica i ortografia. Vocals, consonants, semivocals i semiconsonants. La síl·laba. Ortografia de les vocals. Ortografia de les consonants. L'accent, la dièresi, l'apòstrof i el guionet. Escriptura de la frase:

Departament Llengua catalana

puntuació.

- Morfologia. Classificació dels mots. Morfologia del substantiu i de l'adjectiu: el gènere i el nombre. Els determinants: l'article, els demostratius, els possessius, els indefinits, els numerals, els quantitatius, els interrogatius i els exclamatius. Els pronoms. Pronoms personals forts i febles. La pronominalització. El verb. El nombre. La persona. El temps. L'aspecte. El mode.
- Sintaxi. El sintagma nominal. El sintagma verbal. L'oració. Tipologia de oracions. Oracions atributives. Oracions predicatives. Oracions impersonals. Oracions passives. Modalitats de l'oració: enunciatives, interrogatives, exclamatives, exhortatives i negatives. Funcions sintàctiques de l'oració. Subjecte, complement directe, complement indirecte, complements circumstancials, complement de règim verbal, complement del nom, complement predicatiu, l'atribut. L'oració composta. Juxtaposició, coordinació i subordinació. Estructura del text. Els connectors.
- Lèxic. Estructura del mot. Relacions per la forma: derivació i composició. Els camps lèxics i semàntics. El lèxic i el diccionari. Recursos en xarxa. Relacions pel significat: polisèmia i homonímia; sinonímia i antonímia; hiperonímia, hiponímia. La formació del lèxic: mots populars, cultismes, semicultismes, dobles i pseudoderivats. Préstecs o manlleus. Procediments lingüístics de creació de neologismes. Les locucions i frases fetes.

Literatura:

- Introducció a la literatura. Característiques de la llengua literària. Els gèneres literaris. La creació i la interpretació (personatges, temes, tòpics, espai, temps, estructura, estil).
- Edat mitjana: marc històric i cultural. Primers textos en llengua catalana. El naixement de les literatures romàniques com a reflex de la societat. La poesia èpica. El roman. La poesia trobadoresca. Ramon Llull. Les quatre grans cròniques. La literatura religiosa i moralitzant. La poesia dels segles XIV i XV. Ausiàs Marc.
- El segle XV. L'humanisme. Bernat Metge. La novel·la cavalleresca i els llibres de cavalleries. Jacob Xalabín. Curial e Güelfa. Joanot Martorell.
- La literatura culta dels segles XVI, XVII i XVIII. Renaixement. Barroc. Il·lustració. Joan Ramis.
- La literatura popular. La rondallística i el cançoner.
- La literatura del Segle XIX: Renaixença i Romantisme. Jacint Verdaguer. Teatre del XIX. Àngel Guimerà. Novel·la realista i naturalista. Narcís Oller.
- Lectura, anàlisi i comentari d'obres literàries i/o fragments significatius dels diferents gèneres dels períodes estudiats.
- Producció de textos literaris d'acord amb les estructures de gènere i els recursos retòrics corresponents.
- Confeció de quadres cronològics i esquemes que permetin relacionar les diverses manifestacions literàries entre si, i amb la situació política, social i cultural en què es produïren.

8.3. Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

Bloc 1. Comunicació oral i escrita. Escoltar, parlar, llegir i escriure.

Departament Llengua catalana

1. Exposar oralment un tema especialitzat amb rigor i claredat, documentar-se en fonts diverses, organitzar la informació mitjançant esquemes, seguir un ordre preestablert i utilitzar les tècniques d'exposició oral i les tecnologies de la informació i la comunicació.

1.1. Fa exposicions orals sobre temes especialitzats, consulta fonts d'informació diversa, utilitza les tecnologies de la informació i segueix un ordre prèviament establert.

1.2. S'expressa oralment amb fluïdesa, amb l'entonació, el to, timbre i velocitat adequats a les condicions de la situació comunicativa.

1.3. Ajusta la seva expressió verbal a les condicions de la situació comunicativa: tema, àmbit discursiu, tipus de destinatari, etc., emprant un lèxic precís i especialitzat i evita l'ús de col·loquialismes, falques i paraules comodí.

1.4. Avalua les seves pròpies presentacions orals i les dels companys, detecta les dificultats estructurals i expressives i dissenya estratègies per millorar les seves pràctiques orals i progressar en l'aprenentatge autònom.

2. Sintetitzar per escrit el contingut de textos orals de caràcter expositiu i argumentatiu sobre temes especialitzats, conferències, classes, xerrades, videoconferències,..., discriminar la informació rellevant i accessòria i utilitzar l'escolta activa com un mitjà d'adquisició de coneixements.

2.1. Sintetitza per escrit textos orals de caràcter expositiu, de temes especialitzats i propis de l'àmbit acadèmic, i discrimina la informació rellevant.

2.2. Reconeix les diferents formes d'organització del contingut en una exposició oral sobre un tema especialitzat propi de l'àmbit acadèmic o de divulgació científica i cultural, analitza els recursos verbals i no verbals emprats per l'emissor i els valora en funció dels elements de la situació comunicativa.

2.3. Escolta de manera activa, pren notes, i planteja preguntes amb la intenció d'aclarir idees que no ha comprès en una exposició oral.

3. Extreure informació de textos orals i audiovisuals dels mitjans de comunicació, reconèixer-ne la intenció comunicativa, el tema, l'estructura del contingut, identificar-ne els trets propis del gènere periodístic, els recursos verbals i no verbals emprats i valorar-ne críticament la forma i el contingut.

3.1. Reconeix els trets propis dels principals gèneres informatius i d'opinió procedents dels mitjans de comunicació social.

3.2. Analitza els recursos verbals i no verbals utilitzats per l'emissor d'un text periodístic oral o audiovisual i en valora críticament la forma i el contingut.

4. Desenvolupar per escrit un tema del currículum amb rigor, claredat i correcció ortogràfica i gramatical, mitjançant l'ús de diferents estructures expositives (comparació, problema-solució, enumeració, causa-conseqüència, ordenació cronològica...), i utilitzar els recursos expressius adequats a les condicions de la situació comunicativa.

4.1. Desenvolupa per escrit un tema del currículum amb rigor, claredat i correcció ortogràfica i gramatical.

4.2. Ajusta la seva expressió verbal a les condicions de la situació comunicativa: tema, àmbit discursiu, tipus de destinatari, etc., mitjançant l'ús d'un lèxic precís i especialitzat i s'han d'evitar l'ús de col·loquialismes, falques i paraules comodí.

4.3. Avalua les seves pròpies produccions escrites i les dels companys, reconeix les dificultats estructurals i expressives i dissenya estratègies per millorar-ne la redacció i avançar en l'aprenentatge autònom.

Departament Llengua catalana

5. Sintetitzar el contingut de textos expositius i argumentatius de tema especialitzat i discriminar la informació rellevant i accessòria i utilitzar la lectura com un mitjà d'adquisició de coneixements.

5.1. Comprèn textos escrits de caràcter expositiu de tema especialitzat, propis de l'àmbit acadèmic o de divulgació científica i cultural, n'identifica el tema i l'estructura.

5.2. Sintetiza textos de caràcter expositiu, de tema especialitzat, propis de l'àmbit acadèmic, i distingeix les idees principals i secundàries.

5.3. Analitza els recursos verbals i no verbals presents en un text expositiu de tema especialitzat i els valora en funció dels elements de la situació comunicativa: intenció comunicativa de l'autor, tema i gènere textual.

6. Llegir, comprendre i interpretar textos periodístics i publicitaris de caràcter informatiu i d'opinió, reconèixer la intenció comunicativa, identificar els trets propis del gènere, els recursos verbals i no verbals emprats i valorar-ne de manera crítica la forma i el contingut.

6.1. Resumeix el contingut de textos periodístics escrits informatius i d'opinió, discrimina la informació rellevant, reconeix el tema i l'estructura del text i en valora críticament la forma i el contingut.

6.2. Interpreta diversos anuncis impresos, n'identifica la informació i la persuasió, reconeix els elements que utilitza l'emissor per seduir el receptor, en valora críticament la forma i el contingut i rebutja les idees discriminatòries.

7. Fer treballs d'investigació sobre temes del currículum o de l'actualitat social, científica o cultural, planificar-ne la realització, obtenir la informació de fonts diverses i utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació per a la seva realització, avaluació i millora.

7.1. Fa treballs d'investigació planificant la seva realització, en fixa els seus propis objectius, n'organitza la informació en funció d'un ordre predefinit, en revisa el procés d'escriptura per millorar el producte acabat i arriba a conclusions personals.

7.2. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per documentar-se, consulta fonts diverses, n'avalua, en contrasta, en selecciona i organitza la informació rellevant mitjançant fitxes resum.

7.3. Respecta les normes de presentació de treballs escrits: organització en epígrafs, procediments de cita, notes a peu de pàgines, bibliografia.

7.4. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per a la realització, l'avaluació i la millora de textos escrits propis i aliens

Bloc 2. Coneixement de la llengua

1. Aplicar sistemàticament els coneixements sobre les diferents categories gramaticals en la realització, l'autoavaluació i la millora dels textos orals i escrits, prenent consciència de la importància del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua.

1.1. Revisa i millora textos orals i escrits propis i aliens, en reconeix i explica incorreccions de concordança, règim verbal, ambigüitats semàntiques, etc.

1.2. Utilitza la terminologia gramatical adequada per a l'explicació lingüística dels textos.

2. Reconèixer i identificar els trets característics de les categories gramaticals: substantiu, adjectiu, verb, pronoms, articles i determinants, i explicar-ne els usos i valors en els textos.

2.1. Identifica i explica els usos i valors del substantiu en un text, el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa:

Departament Llengua catalana

audiència i context.

2.2. Reconeix i explica els usos i valors de l'adjectiu en un text, el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context.

2.3. Distingeix i explica els usos i valors del verb en un text, el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context.

2.4. Coneix i explica els usos i valors dels pronoms en un text, el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context.

2.5. Identifica i explica els usos i valors de l'article determinat i indeterminat i de tot tipus de determinants, relaciona la seva presència o absència amb la intenció comunicativa de l'emissor i la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context.

3. Aplicar progressivament els coneixements sobre estructures sintàctiques dels enunciats per a la realització, l'autoavaluació i la millora de textos orals i escrits, prenent consciència de la importància del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua.

3.1. Reconeix l'estructura sintàctica de l'oració simple i explica la relació entre els diferents grups de paraules.

3.2. Identifica les oracions actives, passives i impersonals, i en contrasta les diferències entre aquestes en funció de la intenció comunicativa del text en el qual apareixen.

3.3. Coneix i explica el funcionament de les oracions subordinades substantives en relació amb el verb de l'oració principal.

3.4 Distingeix i explica el funcionament de les oracions subordinades de relatiu i identifica l'antecedent al qual modifiquen.

3.5. Enriqueix els seus textos orals i escrits, n'incorpora progressivament diferents estructures sintàctiques variades i aplica els coneixements adquirits per a la revisió i millora d'aquests textos.

4. Reconèixer els trets propis de les diferents tipologies textuales, identificar la seva estructura i els trets lingüístics més importants en relació amb la intenció comunicativa.

4.1. Reconeix i explica els trets estructurals i lingüístics dels textos narratius, descriptius, expositius i argumentatius.

4.2. Analitza i explica els trets formals d'un text en els plans morfosintàctic, lexicosemàntic i pragmaticotextual, relaciona el seu ús amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta de condicions de la situació comunicativa.

5. Aplicar els coneixements adquirits per a l'elaboració de discursos orals o escrits amb adequada coherència i cohesió.

5.1. Incorpora els diferents procediments de cohesió textual a la seva pròpia producció oral i escrita.

5.2. Identifica, analitza i interpreta les formes gramaticals que fan referència al context temporal i espacial i als participants en la comunicació.

5.3. Valora els recursos expressius emprats per l'emissor d'un text en funció de la seva intenció comunicativa i de la resta dels elements de la situació comunicativa, diferencia i explica les marques

Departament Llengua catalana

d'objectivitat i de subjectivitat i els diferents procediments gramaticals d'inclusió de l'emissor en el text.

6. Conèixer i emprar fonts d'informació impresa o digital per resoldre dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i avançar en l'aprenentatge autònom.

6.1. Coneix i consulta fonts d'informació impresa o digital per resoldre dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i per avançar en l'aprenentatge autònom.

7. Conèixer l'origen i l'evolució de les diferents llengües d'Espanya i les seves principals varietats dialectals, reconèixer i explicar els seus trets característics en manifestacions orals i escrites i valorar la diversitat lingüística com a part del patrimoni cultural del nostre país.

7.1. Explica, a partir d'un text, l'origen i evolució de les llengües d'Espanya, així com les seves principals varietats dialectals, les dels Països Catalans, i valora la diversitat lingüística com a part del nostre patrimoni cultural.

8. Reconèixer els diversos usos socials i funcionals de la llengua, mostrar interès per ampliar el seu propi repertori verbal i evitar els prejudicis i estereotips lingüístics.

8.1. Selecciona el lèxic i les expressions adequades en contextos comunicatius que exigeixen un ús formal de la llengua, i evita l'ús de col·loquialismes, imprecisions o expressions clixés.

8.2. Explica, a partir dels textos, la influència del medi social en l'ús de la llengua i identifica i rebutja els estereotips lingüístics que suposen una valoració pejorativa cap als usuaris de la llengua

Bloc 3. Educació literària

1. Dur a terme l'estudi de les obres més representatives de la literatura catalana des de l'edat mitjana fins al segle XIX a través de la lectura i l'anàlisi de fragments o obres completes significatives.

1.1. Llegeix i analitza fragments i obres significatives des de l'edat mitjana al segle XIX.

2. Llegir i analitzar fragments o obres completes significatives des de l'edat mitjana al segle XIX, identificar-ne les seves característiques temàtiques i formals, relacionar-les amb el context, el moviment, el gènere a què pertany i l'obra de l'autor i constatar l'evolució històrica de temes i formes.

2.1. Identifica les característiques temàtiques i formals, les relaciona amb el context, moviment i gènere a què pertany i l'obra de l'autor.

2.2. Compara textos de diferents èpoques i constata l'evolució de temes i formes.

3. Interpretar críticament fragments o obres significatives des de l'edat mitjana al segle XIX i detectar les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.

3.1. Interpreta críticament fragments o obres significatives des de l'edat mitjana al segle XIX.

3.2. Detecta les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.

4. Planificar i elaborar treballs d'investigació escrits o presentacions sobre temes, obres o autors de la literatura des de l'edat mitjana fins al segle XIX, obtenir-ne la informació de fonts diverses i aportar un judici crític personal i argumentat amb rigor.

4.1. Planifica l'elaboració de treballs d'investigació escrits o presentacions sobre temes, obres o autors de la literatura des de l'edat mitjana fins al segle XIX.

4.2. Obté la informació de fonts diverses.

4.3. Argumenta amb rigor el seu propi judici crític

8.4. Competències bàsiques

Competència	Indicadors
Lingüística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorar la lectura com a font d'adquisició de nous coneixements. 2. Reconèixer diferents tipus de textos orals i escrits i els seus trets organitzatius. 3. Comprendre textos de tipologia diversa, obtenir-ne informació, fer-ne interpretacions i treure'n conclusions. 4. Conèixer i posar en pràctica les normes ortogràfiques. 5. Elaborar textos escrits seguint els processos de planificació, elaboració, revisió i correcció de l'escrit. 6. Llegir de forma expressiva i comprensiva diferents tipus de textos. 7. Mantenir converses adequades a diferents contextos comunicatius i resoldre conflictes a través del diàleg. 8. Tenir un bagatge lèxic prou ampli, conèixer el seu significat i emprar-lo per aconseguir produccions correctes. 9. Reconèixer la intenció comunicativa de textos orals i escrits, discriminar la informació rellevant i la no rellevant. 10. Conèixer els trets fonamentals d'obres literàries rellevants.
Matemàtica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretar i expressar amb claredat i precisió informacions que contenen elements matemàtics, dades i expressions matemàtiques. 2. Planificar i aplicar estratègies de resolució de problemes a situacions de la vida quotidiana i del món laboral. 3. Saber utilitzar les tècniques i els procediments matemàtics bàsics per comptar, operar, mesurar, situar-se a l'espai i organitzar i analitzar dades. 4. Conèixer i saber emprar materials i eines de suport (calculadores, recursos TIC, ...) per contribuir a la realització de l'activitat matemàtica i entendre les seves limitacions. 5. Seleccionar tècniques adequades per representar i interpretar la realitat

Departament Llengua catalana

	<p>segons les situacions i els objectius.</p> <p>6. Identificar situacions, traduir-les a estructures matemàtiques, validar-les, analitzar-les i comunicar els seus resultats.</p>
Social i ciutadana	<ol style="list-style-type: none"> 1. Manejar habilitats socials i saber resoldre conflictes de forma constructiva. 2. Respecte cap els altres, així com de les seves obres i accions. 3. Elaboració de normes de l'aula i compliment de les normes de cada àrea. 4. Prendre consciència dels hàbits saludables i del consum responsable. 5. Reflexionar sobre els fets i problemes socials i històrics de forma global i crítica. 6. Exercir la ciutadania activa i participativa. 7. Tenir consciència de l'existència de distintes perspectives per analitzar la realitat històrica i social del món, la seva evolució, les seves fites i els seus problemes. 8. Comprendre l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i al progrés de la humanitat. 9. Conèixer i comprendre els valors en què es basen els estats i les societats democràtiques, els seus fonaments, les maneres d'organitzar-se i el seu funcionament. 10. Saber posar-se al lloc dels altres i comprendre el seu punt de vista. 11. Valorar les diferències i reconèixer la igualtat entre els distints col·lectius, i en particular entre homes i dones. 12. Realitzar raonaments crítics sobre situacions reals i dialogar per millorar col·lectivament la comprensió de la realitat. 13. Conèixer i entendre, els drets i els deures recollits en les declaracions internacionals i la seva aplicació per part de les distintes institucions. 14. Responsabilitzar-se de les eleccions i les decisions adoptades.

Departament Llengua catalana

Interacció amb el món físic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Localitzar, obtenir, analitzar i representar informació qualitativa i quantitativa. 2. Interpretar la informació que rebem per poder prendre decisions. 3. Interioritzar els elements claus de la qualitat de vida de les persones. 4. Incorporar l'aplicació de conceptes científics dins la pràctica. 5. Comprendre i identificar preguntes o problemes per obtenir conclusions. 6. Aprendre els conceptes i procediments de les ciències de la naturalesa de tal forma que l'alumne adquireixi les destreses necessàries per entendre el món que l'envolta. 7. Conèixer en els diferents nivells, conceptuals i procedimentals, la relació del cos amb l'espai, el temps i el moviment, tant en el medi físic com en el natural i la seva relació amb la salut.
Aprendre a aprendre	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organitzar i planificar els aprenentatges i la pròpia feina. 2. Reconèixer les pròpies capacitats, possibilitats, dificultats i mancances (intel·lectuals, emocionals i físiques) en el procés d'aprenentatge. 3. Adquirir autonomia en l'aprenentatge i utilitzar la lectura i altres recursos com a font d'informació. 4. Disposar d'un sentiment de competència personal, definir els propis objectius i fites, superar els obstacles i afrontar nous reptes d'aprenentatge.
Tractament de la informació i competència digital	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i aplicar les eines TIC adequades a un treball concret i en l'àmbit escolar (en vistes a un futur professional). 2. Disposar d'habilitats per cercar, processar i comunicar informació de forma crítica i creativa. 3. Transformar la informació en coneixement. 4. Conèixer i aplicar les eines que ens proporcionen les noves tecnologies

Departament Llengua catalana

	per resoldre problemes de manera eficient
Autonomia i iniciativa personal	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible, sent originals per donar respostes innovadores. 2. Tenir iniciativa per llegir i cercar informació i ser cooperant, líder, organitzador i dialogant en l'elaboració de projectes col·lectius. 3. Conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte: planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que s'ha fet i autoavaluar-se, extreure conclusions i valorar les possibilitats de millora. 4. Ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius. 5. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible. 6. Saber organitzar el temps i les tasques. 7. Adquirir valors, aplicar-los i actuar amb creativitat i responsabilitat. 8. Tenir la capacitat d'escollir, de calcular i d'assumir riscos amb una actitud positiva davant el canvi i la innovació.
Cultural i artística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apreciar i gaudir amb l'art i amb les manifestacions artístiques. – 2. Reflexionar i analitzar l'entorn artístic. 3. Emprar recursos artístics per expressar-se i per comunicar-se. – 4. Desenvolupar la sensibilitat per gaudir amb diferents expressions del patrimoni natural i cultural, valorar-ne la importància i contribuir a la seva conservació. – 5. Comprendre la funció que les arts han tengut i tenen en la vida dels éssers humans i cultivar el sentit estètic i la capacitat d'emocionar-se. – 6. Analitzar obres d'art reconeixent-ne els diferents estils i identificar el

Departament Llengua catalana

	<p>context històric que n'explica l'aparició.</p> <p>– 7. Interpretar textos de tipologia diversa, llenguatges icònics, simbòlics i de representació.</p>
--	---

8.5. Seqüenciació / temporització

Primer trimestre

HISTÒRIA:

- L'edat mitjana (s. V - XV).
- El naixement de les llengües romàniques.
- La poesia trobadoresca.
- Historiografia. La crònica. Les quatre grans cròniques.

TIPOLOGIA TEXTUAL:

- La tipologia textual: els textos expositius. Els textos argumentatius. Els textos descriptius. Els textos narratius. Els textos instructius. Els textos predictius i els textos retòrics.

COMUNICACIÓ (Anàlisi i comentari de texts):

- El resum i l'esquema. Els mapes conceptuals. Llengua oral i llengua escrita. Anàlisi de textos orals: el debat. Anàlisi de textos escrits.
- Els gèneres literaris i els gèneres textuais.
- Les propietats del text: adequació pragmàtica, coherència semàntica, cohesió sintàctica i correcció.
- El comentari de text i el comentari literari. Pràctiques de comentari.
- La mètrica. Estrofes i composicions. Les figures retòriques.

FONÈTICA I ORTOGRAFIA:

- L'apòstrof. Les contraccions. El guionet.
- L'accent i la dièresi.

Segon trimestre

GRAMÀTICA:

- Categories i tipus de paraules: el nom, l'adjectiu i els determinants.
- El gènere, el nombre i la concordança.
- Les majúscules dels noms.

LÈXIC:

- L'origen del lèxic: substrat, superstrat i adstrat.
- Paraules patrimonials, arcaïsmes, préstecs, manlleus, neologismes i barbarismes.
- La creació del lèxic (la derivació i la composició).
- Les locucions.

FONÈTICA I ORTOGRAFIA:

- Les consonants oclusives.
- Les consonants alveolars.

LITERATURA:

- La prosa dels segles XIII i XIV.
- La creació de la prosa medieval: Ramon Llull.
- Context sociocultural, polític, religiós i econòmic del segle XIV: la poesia cortesana i la prosa moralitzadora. Francesc Eiximenis. Vicent Ferrer. Anselm Turmeda i Isabel de Villena.
- L'Humanisme. Bernat Metge.
- La poesia dels segles XIV i XV. El segle d'Or.
- Primera generació de poetes (Jaume Marc, Pere Marc, Gilabert de Próixita, Andreu Febrer i Jordi de Sant Jordi).
- Ausiàs Marc.

Tercer trimestre

MORFOSINTAXI:

Departament Llengua catalana

- Els pronoms febles.
- Els pronoms relatius.

LÈXIC:

- Homonímia i polisèmia.
- Hiponímia i hiperonímia.
- Sinonímia i antonímia.
- Camps semàntics.

FONÈTICA I ORTOGRAFIA:

- Les consonants palatals.
- Les consonants nasals
- Ús de la h i la l geminada.

LITERATURA:

- Joan Roís de Corella i Jaume Roig.
- La prosa al segle XV. Els llibres de cavalleria i les novel·les cavalleresques.
- Curial e Güelfa. Tirant lo blanc.
- La literatura als segles XVI, XVII i XVIII (Edat Moderna). Situació social, política, cultural i lingüística de la Corona d'Aragó. La DECADÈNCIA.
- El Renaixement (s. XVI).
- El Barroc (s. XVII).
- El neoclassicisme / La Il·lustració (s. XVIII).
- La literatura popular.
- Renaixença/Romanticisme. Jacint Verdaguer (S. XIX)
- Teatre del XIX. Àngel Guimerà.
- Novel·la realista i naturalista. Narcís Oller.

9. Programació de literatura universal

9.1. OBJECTIUS

Els ensenyaments de literatura universal tenen els objectius que tot seguit s'esmenten:

1. Reconèixer els períodes, formes literàries, obres, autors, temes i tòpics representatius de la literatura universal, especialment de la tradició occidental.
2. Llegir i comentar obres breus, fragments i obres completes significatives de diferents èpoques, i valorar alhora la capacitat de comprensió i anàlisi, així com la seva interpretació crítica.
3. Contextualitzar sociohistòricament textos de diferents gèneres literaris i d'àmbits geogràfics i culturals diversos i relacionar-los amb les idees estètiques dominants en el seu moment.
4. Establir els lligams que les produccions literàries presenten amb obres produïdes en la resta de les arts.
5. Identificar com a permanents alguns temes i formes i reconèixer i valorar-ne l'evolució.
6. Reconèixer les influències, coincidències i diferències que presenten els principals corrents literaris de la literatura occidental en relació amb les literatures catalana i espanyola, a més de les aportacions d'aquestes al patrimoni universal.
7. Valorar les aportacions dels períodes, els autors o les obres estudiats a la interpretació, representació i comprensió del món com a mitjà de maduració personal.
8. Apreciar la lectura no tan sols com a font de nous coneixements, sinó també com una activitat de gaudi individual.
9. Planificar, estructurar i fer treballs acadèmics sobre la lectura d'un text significatiu d'un període, amb autonomia i esperit crític, amb l'ajuda de les fonts bibliogràfiques tradicionals.
10. Fer exposicions, preferentment orals, coherents, correctes i adequades, sobre una obra, un autor o una època, mitjançant les tecnologies de la informació i la comunicació amb autonomia i esperit crític.
11. Crear textos d'intenció literària a partir de models literaris llegits i analitzats.

2. CONTINGUTS

BLOC 1. Processos i estratègies

Lectura i comentari de fragments, antologies i obres completes significatives de la literatura universal.

Relacions entre obres literàries i la resta de les arts.

Observació, reconeixement i valoració de l'evolució de temes i formes creats per la literatura en les diverses formes artístiques de la cultura universal. Selecció i anàlisi d'exemples representatius.

Creació de textos d'intenció literària.

BLOC 2. Els grans períodes i moviments de la literatura universal.

De l'antiguitat a l'edat mitjana:

— Les mitologies i l'origen de la literatura.

Departament Llengua catalana

Renaixement i classicisme:

- Els canvis del món i la nova visió de l'home durant el Renaixement.
- La lírica de l'amor: el petrarquisme. Orígens: la poesia trobadoresca i el *Dolce Stil Nuovo*. La innovació del *Cançonier* de Petrarca. Lectura i comentari d'una antologia lírica i d'algun conte de l'època.
- La narració en prosa: Boccaccio.
- Teatre clàssic europeu. El teatre elisabetià a Anglaterra. Començament del mite de Faust dins la literatura. Lectura i comentari d'obres de teatre clàssic. Observació de les relacions existents entre les obres de teatre clàssiques i les obres de diferents gèneres musicals i cinematogràfics que han sorgit a partir d'elles.

El Segle de les Llums:

- El desenvolupament de l'esperit crític: la Il·lustració. L'enciclopèdia. La prosa il·lustrada.
- La novel·la europea en el segle XVIII. Els hereus de Cervantes i de la picaresca espanyola en la literatura anglesa.
- Lectura i comentaris d'alguna novel·la europea de la prosa il·lustrada i d'algun fragment de novel·la anglesa del segle XVIII.

El moviment romàntic:

- La revolució romàntica: consciència històrica i nou sentit de la ciència.
- El Romanticisme i la seva consciència de moviment literari. Precursors: Goethe.
- La poesia romàntica i la novel·la històrica.
- Lectura i comentari d'una antologia de poetes romàntics europeus i d'algun fragment de novel·la històrica.
- Observació de les relacions existents entre les obres literàries del romanticisme i les obres de diferents gèneres musicals (simfonies, poemes simfònics, *lieder*, òperes), cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.

La segona meitat del segle XIX:

- De la narrativa romàntica al realisme a Europa. Literatura i societat. Evolució dels temes i les tècniques narratives del realisme. Principals novel·listes europeus del segle XIX. Lectura i comentari d'una antologia de fragments de novel·les realistes.
- El naixement de la gran literatura nord-americana (1830-1890). De l'experiència vital a la literatura. El renaixement del conte. Lectura i comentari d'alguns contes de la segona meitat del segle XIX.
- L'inici de la modernitat poètica: de Baudelaire al simbolisme. Lectura d'una antologia de poesia simbolista.
- La renovació del teatre europeu: un nou teatre i unes noves formes de pensament. Lectura i comentari d'algun fragment.
- Observació de les relacions existents entre les obres literàries d'aquest període i les obres de diferents gèneres musicals, cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.

Els nous enfocaments de la literatura en el segle XX i les transformacions dels gèneres literaris:

- La crisi del pensament vuitcentista i la cultura de final de segle. La fallida de l'ordre europeu: la

Departament Llengua catalana

crisi de 1914. Les innovacions filosòfiques, científiques i tècniques i la seva influència en la creació literària.

— La consolidació d'una nova forma d'escriure en la novel·la. Estudi de les tècniques narratives. Lectura d'una novel·la curta, d'algun relat i/o d'algun conte representatiu d'aquest període.

— Les avantguardes europees. El surrealisme. Lectura d'una antologia de poesia avantgardista.

— La culminació de la gran literatura americana. La generació perduda.

— El teatre de l'absurd i del compromís. Lectura d'alguna obra representativa d'aquests corrents dramàtics.

— Observació de les relacions existents entre les obres d'aquesta època i les obres de diferents gèneres musicals, cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.

- Diferents autors de la segona meitat del segle XX en teatre, prosa i poesia. Antologia de textos.

- Anàlisi del còmic del segle XX i la relació entre música popular i literatura.

3.CRITERIS D'AVALUACIÓ / ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVALUABLES

BLOC 1 Processos i estratègies

1. Llegir, comprendre, analitzar i comentar obres breus, fragments o obres completes significatives de diferents èpoques i interpretar el seu contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius.

1.1. Llegeix fragments significatius o textos complets de diferents obres de la literatura universal, identifica determinats elements, mites o arquetips creats per la literatura i que han arribat a convertir-se en punts de referència de la cultura universal.

1.2. Interpreta obres o fragments representatius de diferents èpoques, els situa en el seu context històric, social i cultural, identifica la presència de determinats temes i motius, i reconeix les característiques del gènere i del moviment en el qual s'inscriuen així com els trets més destacats de l'estil literari.

2. Interpretar obres narratives, líriques i dramàtiques de la literatura universal especialment significatives i en relaciona la forma i el contingut amb les idees estètiques dominants del moment en què es van escriure i les transformacions artístiques i històriques produïdes en la resta de les arts.

2.1. Interpreta determinades obres narratives, líriques i dramàtiques de la literatura universal especialment significatives i les relaciona amb les idees estètiques dominants del moment en què es van escriure, mentre hi analitza les vinculacions i en compara la forma d'expressió.

2.2. Estableix relacions significatives entre la literatura i la resta de les arts, interpreta de manera crítica algunes obres o fragments significatius adaptats a altres manifestacions artístiques, i analitza les relacions, les similituds i les diferències entre els diferents llenguatges expressius.

3. Observar, reconèixer i valorar l'evolució d'alguns temes i formes creats per la literatura i el seu valor permanent en diverses manifestacions artístiques de la cultura universal.

3.1. Comenta textos literaris de diferents èpoques i descriu l'evolució de determinats temes i formes

Departament Llengua catalana

creats per la literatura.

3.2. Reconeix el valor permanent d'aquests temes i formes de la literatura en altres manifestacions artístiques de la cultura universal.

4. Analitzar i comparar textos de la literatura universal i de la literatura catalana i espanyola de la mateixa època, i posar de manifest les influències, coincidències i diferències que existeixen entre aquests textos.

4.1. Compara textos literaris de la literatura universal i textos de la literatura catalana i l'espanyola de la mateixa època, i reconeix les influències mútues i la pervivència de determinats temes i formes.

BLOC 2. Els grans períodes i moviments de la literatura universal

1. Llegir, comprendre i analitzar obres breus, fragments o obres completes, significatives de diferents èpoques, i interpretar-ne el contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius.

1.1. Llegeix i analitza textos literaris universals de diferents èpoques, i n'interpreta el contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius.

2. Dur a terme treballs crítics sobre la lectura d'una obra significativa d'una època, interpretar-la en relació amb el seu context històric i literari, obtenir la informació bibliogràfica necessària i efectuar una valoració personal.

2.1. Fa treballs crítics sobre una obra llegida en la seva integritat, la relaciona amb el seu context històric, social i literari i, en el seu cas, amb el significat i la rellevància del seu autor en l'època o en la història de la literatura i consulta fonts d'informació diverses.

3. Fer exposicions orals o escrites sobre una obra, un autor o una època amb ajuda de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació, expressar les pròpies opinions, seguint un esquema preparat prèviament, i valorar les obres literàries com a punt de trobada d'idees i sentiments col·lectius i com a instruments per augmentar el cabal de la pròpia experiència.

3.1. Fa presentacions orals o escrites planificades integrant coneixements literaris i lectura, amb una correcta estructuració del contingut, argumentació coherent i clara de les pròpies opinions, consulta fonts i les cita, selecciona la informació rellevant i utilitza el registre apropiat i la terminologia literària necessària.

3.2. Explica oralment o per escrit els canvis significatius en la concepció de la literatura i dels gèneres literaris, alhora que els relaciona amb el conjunt de circumstàncies històriques, socials i culturals i estableix relacions entre la literatura i la resta de les arts.

3.3. Valora oralment o per escrit una obra literària, reconeix la lectura com una font d'enriquiment de la pròpia personalitat i com un mitjà per aprofundir en la comprensió del món interior i de la societat.

Departament Llengua catalana

9.3.1 PROCEDIMENT DE QUALIFICACIÓ

Conceptes: 60 %

Procediments: 30%

Actituds: 10%

Els conceptes seran la nota dels dos exàmens que farem per avaluació.

Els procediments seran les activitats realitzades a classe, a casa i els treballs que es realitzaran durant l'avaluació.

Actitud: el respecte i l'interès que es demostra per la matèria explicada i estudiada.

Tant en els exàmens com en els treballs presentats escrits, es descomptarà fins a un màxim de dos punts per faltes d'ortografia.

9.4. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

En fomentar l'educació de la literatura, la matèria desenvolupa, en primer lloc, la competència de consciència i expressions culturals i la competència en comunicació lingüística. Totes dues es relacionen perquè l'expressió que implica el fet literari no es limita al vessant lingüístic, sinó que té a veure amb l'experiència humana i les formes d'expressió de les comunitats en què és produïda. Es pot considerar, així, que la literatura s'ha d'aprofitar com l'instrument que és per a una anàlisi, un coneixement i una reflexió més profunda des del punt de vista cultural. A la vegada, com a art feta amb paraules, esdevé una eina més que adequada per afavorir la competència comunicativa dels alumnes i perquè aquests demostrin la maduresa que s'ha de demanar al final del primer de batxillerat.

A més d'aquestes competències, la literatura universal contribueix al desenvolupament d'altres. És, per exemple, el cas de la digital. Les possibilitats de recerca que ofereix Internet són, per als continguts recollits en aquest currículum, infinites, i no es limiten només a documents escrits, sinó que són extensives als materials audiovisuals que estan a l'abast. A més, els entorns virtuals s'han d'aprofitar com a font de treball cooperatiu. Tot en conjunt afavoreix la competència que té a veure amb aprendre a aprendre, en el sentit que l'alumne pot investigar, reforçar, completar... en funció dels seus interessos, perquè, en una matèria tan extensa com aquesta, el que el professor farà serà, sobretot, mostrar i obrir portes que els alumnes podran traspasar després.

D'altra banda, les competències socials i cíviques s'hi recullen perquè el fet literari no es pot deslligar del context en què va ser produït i rebut. La lectura de textos literaris contribueix a la formació humanística de l'alumne i permet una reflexió sobre valors i postures ètiques que ajuden a la seva formació com a ésser social.

9.5. SEQÜENCIACIÓ I TEMPORALITZACIÓ

1r TRIMESTRE

1. L'origen de l'escriptura

1.1 Les literatures antigues

Departament Llengua catalana

2. La Bíblia

2.1 Llibres i composició de la Bíblia

2.2 L'antic testament

2.3 El nou testament

3. La literatura clàssica

3.1 Grècia

3.1.1 La mitologia grega

3.1.2 Èpica i teatre grecs: Homer, Sòfocles i Aristòfanes

3.2 Roma

3.2.1 La mitologia llatina

3.2.2 Poesia llatina: Virgili, Horaci, Ovidi

4. Literatura medieval. S. V d.C. - s. XV

4.1 L'èpica medieval: Les cançons de gesta. La cançó de Roland. El Cid. Cant dels Nibelungs. Beowulf.

4.2 La lírica medieval: amor cortès.

4.3 La narrativa de cavalleries: Cicle artúric. El romanç de Tristany i Isolda.

4.4 La novel·la cavalleresca

4.5 Contes medievals: Les mil i una nits. Ramon Llull.

2n TRIMESTRE

5. El prerenaixement (Humanisme) i el Renaixement

5.1 Època de canvis

5.2 La lírica: «El dolce stil novo» Dante Alighieri Francesco Petrarca

5.3 La narrativa Giovanni Boccaccio

5.4 El teatre: «La commedia dell'Arte»

6. L'entrada a l'Edat Moderna (segles XVI i XVII). Importància del Barroc (segle XVII).

6.1 Narrativa: Cervantes i el Quixot: una paròdia de la novel·la de cavalleries i un precedent de la novel·la moderna.

6.2 Teatre

6.2.1 La renovació anglesa: William Shakespeare

6.2.2 El teatre francès: Molière

6.2.3 Lope de Vega i Calderón de la Barca

6.3 La lírica: Góngora, Quevedo, Shakespeare

7 Corrents literaris del segle XVIII: Il·lustració i Neoclassicisme vs. romanticisme.

7.1 L'Europa del segle XVIII

7.2 Característiques de la literatura del segle XVIII

7.3 La Il·lustració: l'assaig. Montesquieu. Voltaire. Rousseau.

7.4 La novel·la: Robinson Crusoe. Els viatges de Gulliver.

8. El Romanticisme (segles XVIII-XIX)

8.1 La revolució romàntica

8.2 El Preromanticisme. Sturm and drung. Schiller. Goethe. William Blake.

8.3 La poesia romàntica. Lord Byron. John Keats. Percy Bysshe Shelley. Victor Hugo.

8.4 La narrativa romàntica. Walter Scott. Alexandre Dumas. Victor Hugo. Mary Shelley. Jane Austen. Germanes Brönte. Edgar Allan Poe.

Departament Llengua catalana

8.5 Postromanticisme: Dràcula, de Bram Stoker.

8.6 Romanticisme català: Renaixença (Aribau, Verdaguer). Romanticisme castellà: Espronceda, José Zorrilla, Gustavo Adolfo Bécquer.

3r TRIMESTRE

9. El Realisme i el Naturalisme (2a part S XIX)

9.1 Tècniques i trets

9.2 La novel·la realista i naturalista

9.2.1 La novel·la francesa: Stendhal, Honoré de Balzac; Émile Zola

9.2.2 La novel·la russa: Tolstoi, Dostoievski, Txèkhov

9.2.3 La novel·la catalana i castellana: Narcís Oller, Benito Pérez Galdós.

9.2.3 La novel·la anglesa: Charles Dickens, Robert Louis Stevenson,

9.2.4 La novel·la nord-americana: Herman Melville, Mark Twain, Henry James

10. El simbolisme (finals del segle XIX)

11.1 La renovació poètica. Charles Baudelaire, Mallarmé, Verlaine, Rimbaud. Whitman.

12.2 Teatre i prosa: Henrik Ibsen (Modernisme) , Oscar Wilde

13. Renovació. S XX

13.1 Les avantguardes

13.2 James Joyce i Proust

13.3 La literatura de l'absurd: l'antecedent de Lewis Carroll, Samuel Beckett, Kafka, Valle-Inclán, Pirandello.

13.4 La Generació perduda nord-americana: Hemingway i Fitzgerald. John Steinbeck

13.5 La literatura hispanoamericana: el realisme màgic. Gabriel García Márquez. Julio Cortázar.

13.6 Altres de teatre: Arthur Miller, Tennessee Williams.

13.7 Altres de narrativa: Tolkien, George Orwell, Virginia Woolf, Truman Capote, Sartre i Camus (existencialisme), José Saramago, Italo Calvino

13.8 Altres de poesia: Yeats, Rilke, Pessoa, Pablo Neruda,

13.9 Altres gèneres

13.9.1 El còmic: tebeo, manga, novel·la gràfica, contes il·lustrats.

13.9.2 La música del segle xx i les seves connotacions literàries.

Departament Llengua catalana

10. Programació de 2n de batxillerat

10.1 Objectius

- Identificar i comprendre textos orals i escrits emesos en el model estàndard o en qualsevol varietat interna de la llengua, propera al context de l'alumnat.
- Produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció textuals.
- Llegir de manera expressiva qualsevol tipus de text amb la pronúncia i l'entonació adequades.
- Fer un ús correcte de les normes que regulen l'ortografia, la morfologia, la sintaxi i el lèxic.
- Comprendre els factors socials i legals que condicionen el contacte entre llengües i apreciar els processos de desplegament i normalització de la llengua catalana.
- Valorar la realitat plurilingüe i multicultural del món d'avui, posant atenció a l'àrea de parla catalana i a les Illes Balears en particular, a l'Estat espanyol en general i a Europa.
- Conèixer les característiques generals dels períodes més representatius de la literatura catalana, com també saber-ne contextualitzar els autors i les obres més destacades.
- Analitzar i comentar, des del punt de vista formal i de contingut, textos en prosa i en vers, de qualsevol tipologia, fent de la lectura una forma d'enriquiment personal i d'obertura al món.
- Veure la llengua i la literatura com a mitjà de comunicació individual i social, com a eina d'interpretació de la realitat i mostra del patrimoni cultural.
- Emprar tècniques de recerca, selecció amb sentit crític, elaboració i presentació de la informació, utilitzant tant els mitjans tradicionals com les noves tecnologies de la informació i de la comunicació.

9.2. Continguts

1. TIPUS DE TEXTOS

1. Textos científics i tècnics
  2. Textos jurídics i administratius
  3. Textos humanístics
  4. Textos periodístics i publicitaris
- Textos cantats
  - Propietats textuals: adequació, coherència, cohesió i correcció.
  - Comentari de text:

2. LES LLENGÜES DEL MÓN. LES VARIETATS LINGÜÍSTIQUES

1. La diversitat de llengües

Departament Llengua catalana

2. La llengua catalana
3. Variació lingüística i varietats lingüístiques
4. Les varietats geogràfiques del català
5. El marc legal del català
6. Realitat plurilingüe de l'Estat espanyol

3. LA SOCIOLINGÜÍSTICA

1. Lingüística i sociolingüística
- La variació lingüística
  - Multilingüisme i contacte de llengües
  - Sociolingüística de la llengua catalana: història de la llengua catalana, normativització i situació sociolingüística

4. EL ROMANTICISME. LA RENAIXENÇA

1. El Romanticisme
2. La Renaixença
3. Renaixença i Romanticisme a les Illes Balears

5. LA POESIA ROMÀNTICA. JACINT VERDAGUER. ÀNGEL GUIMERA

1. La poesia romàntica
2. Els poetes romàntics
3. Jacint Verdaguer
4. Poesia èpica: *L'Atlàntida* i *Canigó*
5. Àngel Guimerà
6. El Romanticisme a les Illes Balears

6. EL TEATRE AL SEGLE XIX

1. Antecedents: teatre i llengua
2. El teatre de la Renaixença
3. El teatre romàntic
4. El drama realista
5. Frederic Soler
6. Àngel Guimerà
7. El teatre del segle XIX a les Illes Balears

Departament Llengua catalana

7. LA NOVEL·LA AL SEGLE XIX

1. La novel·la europea al segle XIX
2. El naixement de la novel·lística catalana moderna
3. La novel·la naturalista. Narcís Oller
4. El costumisme a les Illes Balears

8. EL MODERNISME

1. Introducció
2. Primera etapa (1892-1893): els inicis
3. Segona etapa (1894-1898): el simbolisme
4. Tercera etapa (1898-1900): el vitalisme
5. Darrera etapa (1900-1906): cap al Noucentisme

9. LA POESIA MODERNISTA

1. Introducció
2. Joan Maragall
3. L'Escola Mallorquina

10. EL TEATRE MODERNISTA

1. Introducció
2. Santiago Rusiñol
3. Adrià Gual
4. Ignasi Iglésias
5. Joan Puig i Ferrer
6. El teatre alternatiu

11. LA NARRATIVA MODERNISTA

1. Introducció
2. Raimon Casellas
3. Víctor Català
4. Prudenci Bertrana
5. Joaquim Ruyra
6. Josep Pous i Pagès
7. Salvador Galmés

Departament Llengua catalana

12. EL NOU CENTISME

1. Introducció
2. Eugeni d'Ors
3. Guerau de Liost
4. Josep Carner

13. LA POESIA DESPRÉS DEL NOU CENTISME

1. Introducció
2. Josep Maria de Sagarra
3. Carles Riba
4. Marià Manent
5. Josep Sebastià Pons
6. Els poetes balears després del Noucentisme

14. L'AVANTGUARDISME

1. Introducció
2. Joan Salvat-Papasseit
3. J.V. Foix

15. LA NOVEL·LA ALS ANYS VINT I TRENTA

1. Introducció
2. Josep Maria de Sagarra
3. Carles Soldevila
4. Miquel Llor

16. LA POESIA DESPRÉS DE LA GUERRA CIVIL

1. Introducció
2. Salvador Espriu
3. Pere Quart
4. Gabriel Ferrater
5. La poesia contemporània
6. La poesia després de la Guerra Civil a les Illes Balears

17. LA NARRATIVA DESPRÉS DE LA GUERRA CIVIL

1. Introducció

Departament Llengua catalana

2. Mercè Rodoreda
3. Llorenç Villalonga
4. Manuel de Pedrolo
5. Pere Calders
6. La narrativa contemporània
7. La novel·la a les Illes Balears

18. EL TEATRE DESPRÉS DEL MODERNISME

1. El teatre entre el Modernisme i la Guerra Civil
2. Josep Maria de Sagarra
3. El teatre després de la Guerra Civil
4. El teatre després del Modernisme a les Illes Balears

19. L'ASSAIG I EL PERIODISME AL SEGLE XX

1. Introducció
2. Els inicis del periodisme en català
3. Josep Pla
4. Joan Fuster
5. Erudits, traductors i assagistes a les Illes Balears

9.3. Criteris d'avaluació

1. Seleccionar i processar la informació relacionada amb els àmbits familiar, social, acadèmic i dels mitjans de comunicació. Assimilar oralment i per escrit diferents tipus de textos formals, assenyalant-ne les idees principals i les secundàries, la intenció comunicativa, i aportant-hi una opinió personal. Distingir els elements que formen part del procés de comunicació i les funcions del llenguatge predominants.
2. Redactar textos formals amb cohesió, coherència, adequació i correcció, tot seguint les fases del procés de creació d'un text: planificació, estructuració i redacció. Planificar i exposar oralment un tema tenint en compte les propietats textuais.
3. Elaborar treballs acadèmics que s'ajustin a unes normes prefixades, mitjançant la consulta de fonts de documentació tradicionals i de les procedents de les TIC. Aplicar tècniques de comentari lingüístic i literari de textos tenint-ne en compte el context històric.
4. Identificar i escriure textos en la varietat estàndard i en les principals varietats geogràfiques, històriques, socials i estilístiques de la llengua.
5. Conèixer l'origen i l'evolució de la llengua i reflexionar sobre la situació actual del domini lingüístic català, del plurilingüisme de l'Estat espanyol i d'Europa.

Departament Llengua catalana

6. Analitzar i distingir els factors socials i legals que condicionen el contacte entre llengües i valorar els processos de normalització de la llengua catalana. Identificar situacions de bilingüisme, diglòssia, conflicte, minorització i substitució per tal de superar prejudicis lingüístics.
7. Conèixer i valorar l'evolució històrica de les formes literàries des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, relacionant-les amb les obres i els autors més destacats del seu període.
8. Contextualitzar textos literaris dins la producció de l'autor i el marc sociopolític i cultural de l'època.
9. Realitzar treballs crítics sobre la lectura d'obres significatives de diferents èpoques o moviments, interpretant-les en relació amb el seu context històric i literari, obtenint la informació bibliogràfica necessària i efectuant una valoració personal.

9.3.1. Procediments d'avaluació i de qualificació:

S'han establert els percentatges següents per a cada apartat.

●**Conceptes: 70%**. Són les notes dels exàmens de la matèria que s'haurà estudiat durant l'avaluació. Es faran dos exàmens cada trimestre. Són exàmens d'avaluació contínua, o sigui hi entren continguts dels temes que s'han vist des del començament de curs fins a la data de l'examen. Les proves seguiran l'estructura del model d'examen de selectivitat (una part de comentari de text i una altra amb aspectes teòrics). També es poden fer exàmens amb preguntes teòriques de sociolingüística i literatura.

●**Procediments: 30%**. Aquest apartat conté les notes del comentari de text i de la prova d'ortografia.

També es tendran en compte els següents aspectes:

•Cal tenir **un mínim de mitjana de 3** tant de conceptes com de procediments per superar l'àrea.

•Si no s'acudeix a un examen sense justificar-ho l'avaluació quedarà suspesa. **La no assistència als exàmens només es pot justificar amb un motiu de causa major.**

•Les **dates d'exàmens i de lliurament de feines són irrevocables** i s'han de complir estrictament.

•Les errades ortogràfiques seran penalitzades amb - 0'1 per falta, fins a un màxim de dos punts, tal com dicten els criteris de selectivitat. No està previst fer un treball específic per reforçar ortografia tot i que si hi ha alumnes que tenen dificultats en aquest aspecte, rebran algunes orientacions per reforçar millorar l'apartat de correcció ortogràfica.

•Es farà mitjana de les tres avaluacions i, en cas que no s'aprovi, es podrà fer una recuperació final al mes de maig. Al mes de setembre hi haurà un altre examen de recuperació.

9.4. Competències bàsiques

Competència	Indicadors
Lingüística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorar la lectura com a font d'adquisició de nous coneixements. 2. Reconèixer diferents tipus de textos orals i escrits i els seus trets organitzatius. 3. Comprendre textos de tipologia diversa, obtenir-ne informació, fer-ne interpretacions i treure'n conclusions. 4. Conèixer i posar en pràctica les normes ortogràfiques. 5. Elaborar textos escrits seguint els processos de planificació, elaboració, revisió i correcció de l'escrit. 6. Llegir de forma expressiva i comprensiva diferents tipus de textos. 7. Mantenir converses adequades a diferents contextos comunicatius i resoldre conflictes a través del diàleg. 8. Tenir un bagatge lèxic prou ampli, conèixer el seu significat i emprar-lo per aconseguir produccions correctes. 9. Reconèixer la intenció comunicativa de textos orals i escrits, discriminar la informació rellevant i la no rellevant. 10. Conèixer els trets fonamentals d'obres literàries rellevants.
Matemàtica	<ol style="list-style-type: none"> 7. Interpretar i expressar amb claredat i precisió informacions que contenen elements matemàtics, dades i expressions matemàtiques. 8. Planificar i aplicar estratègies de resolució de problemes a situacions de la vida quotidiana i del món laboral. 9. Saber utilitzar les tècniques i els procediments matemàtics bàsics per comptar, operar, mesurar, situar-se a l'espai i organitzar i analitzar dades. 10. Conèixer i saber emprar materials i eines de suport (calculadores, recursos TIC, ...) per contribuir a la realització de l'activitat matemàtica i entendre les seves limitacions.

Departament Llengua catalana

	<ol style="list-style-type: none"> 11. Seleccionar tècniques adequades per representar i interpretar la realitat segons les situacions i els objectius. 12. Identificar situacions, traduir-les a estructures matemàtiques, validar-les, analitzar-les i comunicar els seus resultats.
Social i ciutadana	<ol style="list-style-type: none"> 1. Manejar habilitats socials i saber resoldre conflictes de forma constructiva. 2. Respecte cap els altres, així com de les seves obres i accions. 3. Elaboració de normes de l'aula i compliment de les normes de cada àrea. 4. Prendre consciència dels hàbits saludables i del consum responsable. 5. Reflexionar sobre els fets i problemes socials i històrics de forma global i crítica. 6. Exercir la ciutadania activa i participativa. 7. Tenir consciència de l'existència de distintes perspectives per analitzar la realitat històrica i social del món, la seva evolució, les seves fites i els seus problemes. 8. Comprendre l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i al progrés de la humanitat. 9. Conèixer i comprendre els valors en què es basen els estats i les societats democràtiques, els seus fonaments, les maneres d'organitzar-se i el seu funcionament. 10. Saber posar-se al lloc dels altres i comprendre el seu punt de vista. 11. Valorar les diferències i reconèixer la igualtat entre els distints col·lectius, i en particular entre homes i dones. 12. Realitzar raonaments crítics sobre situacions reals i dialogar per millorar col·lectivament la comprensió de la realitat. 13. Conèixer i entendre, els drets i els deures recollits en les declaracions internacionals i la seva aplicació per part de les distintes institucions. 14. Responsabilitzar-se de les eleccions i les decisions adoptades.

Departament Llengua catalana

Interacció amb el món físic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Localitzar, obtenir, analitzar i representar informació qualitativa i quantitativa. 2. Interpretar la informació que rebem per poder prendre decisions. 3. Interioritzar els elements claus de la qualitat de vida de les persones. 4. Incorporar l'aplicació de conceptes científics dins la pràctica. 5. Comprendre i identificar preguntes o problemes per obtenir conclusions. 6. Aprendre els conceptes i procediments de les ciències de la naturalesa de tal forma que l'alumne adquireixi les destreses necessàries per entendre el món que l'envolta. 7. Conèixer en els diferents nivells, conceptuals i procedimentals, la relació del cos amb l'espai, el temps i el moviment, tant en el medi físic com en el natural i la seva relació amb la salut.
Aprendre a aprendre	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organitzar i planificar els aprenentatges i la pròpia feina. 2. Reconèixer les pròpies capacitats, possibilitats, dificultats i mancances (intel·lectuals, emocionals i físiques) en el procés d'aprenentatge. 3. Adquirir autonomia en l'aprenentatge i utilitzar la lectura i altres recursos com a font d'informació. 4. Disposar d'un sentiment de competència personal, definir els propis objectius i fites, superar els obstacles i afrontar nous reptes d'aprenentatge.
Tractament de la informació i competència digital	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i aplicar les eines TIC adequades a un treball concret i en l'àmbit escolar (en vistes a un futur professional). 2. Disposar d'habilitats per cercar, processar i comunicar informació de forma crítica i creativa. 3. Transformar la informació en coneixement.

Departament Llengua catalana

	<p>4. Conèixer i aplicar les eines que ens proporcionen les noves tecnologies per resoldre problemes de manera eficient</p>
Autonomia i iniciativa personal	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible, sent originals per donar respostes innovadores. 2. Tenir iniciativa per llegir i cercar informació i ser cooperant, líder, organitzador i dialogant en l'elaboració de projectes col·lectius. 3. Conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte: planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que s'ha fet i autoavaluar-se, extreure conclusions i valorar les possibilitats de millora. 4. Ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius. 5. Relacionar-se, cooperar i treballar en equip de manera cooperativa i flexible. 6. Saber organitzar el temps i les tasques. 7. Adquirir valors, aplicar-los i actuar amb creativitat i responsabilitat. 8. Tenir la capacitat d'escollir, de calcular i d'assumir riscos amb una actitud positiva davant el canvi i la innovació.
Cultural i artística	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apreciar i gaudir amb l'art i amb les manifestacions artístiques. – 2. Reflexionar i analitzar l'entorn artístic. 3. Emprar recursos artístics per expressar-se i per comunicar-se. – 4. Desenvolupar la sensibilitat per gaudir amb diferents expressions del patrimoni natural i cultural, valorar-ne la importància i contribuir a la seva conservació. – 5. Comprendre la funció que les arts han tengut i tenen en la vida dels éssers humans i cultivar el sentit estètic i la capacitat d'emocionar-se.

Departament Llengua catalana

	– 6. Analitzar obres d'art reconeixent-ne els diferents estils i identificar el context històric que n'explica l'aparició. – 7. Interpretar textos de tipologia diversa, llenguatges icònics, simbòlics i de representació.

9.5. Seqüenciació i temporalització

Primer trimestre

1. TIPUS DE TEXTOS

1. Textos científics i tècnics
  2. Textos jurídics i administratius
  3. Textos humanístics
  4. Textos periodístics i publicitaris
- Textos cantats
  - Propietats textuais: adequació, coherència, cohesió i correcció.
  - Comentari de text:

2. LES LLENGÜES DEL MÓN. LES VARIETATS LINGÜÍSTIQUES

1. La diversitat de llengües
2. La llengua catalana
3. Variació lingüística i varietats lingüístiques
4. Les varietats geogràfiques del català
5. El marc legal del català
6. Realitat plurilingüe de l'Estat espanyol

3. LA SOCIOLINGÜÍSTICA

1. Lingüística i sociolingüística
- La variació lingüística
  - Multilingüisme i contacte de llengües

Departament Llengua catalana

· Sociolingüística de la llengua catalana: història de la llengua catalana, normativització i situació sociolingüística

Segon trimestre

4. EL ROMANTICISME. LA RENAIXENÇA

1. El Romanticisme
2. La Renaixença
3. Renaixença i Romanticisme a les Illes Balears

5. LA POESIA ROMÀNTICA. JACINT VERDAGUER. ÀNGEL GUIMERÀ

1. La poesia romàntica
2. Els poetes romàntics
3. Jacint Verdaguer
4. Poesia èpica: *L'Atlàntida* i *Canigó*
5. Àngel Guimerà
6. El Romanticisme a les Illes Balears

6. EL TEATRE AL SEGLE XIX

1. Antecedents: teatre i llengua
2. El teatre de la Renaixença
3. El teatre romàntic
4. El drama realista
5. Frederic Soler
6. Àngel Guimerà
7. El teatre del segle XIX a les Illes Balears

7. LA NOVEL·LA AL SEGLE XIX

1. La novel·la europea al segle XIX
2. El naixement de la novel·lística catalana moderna
3. La novel·la naturalista. Narcís Oller
4. El costumisme a les Illes Balears

8. EL MODERNISME

1. Introducció

Departament Llengua catalana

2. Primera etapa (1892-1893): els inicis
3. Segona etapa (1894-1898): el simbolisme
4. Tercera etapa (1898-1900): el vitalisme
5. Darrera etapa (1900-1906): cap al Noucentisme

9. LA POESIA MODERNISTA

1. Introducció
2. Joan Maragall
3. L'Escola Mallorquina

10. EL TEATRE MODERNISTA

1. Introducció
2. Santiago Rusiñol
3. Adrià Gual
4. Ignasi Iglésias
5. Joan Puig i Ferrer
6. El teatre alternatiu

11. LA NARRATIVA MODERNISTA

1. Introducció
2. Raimon Casellas
3. Víctor Català
4. Prudenci Bertrana
5. Joaquim Ruyra
6. Josep Pous i Pagès
7. Salvador Galmés

12. EL NOU CENTISME

1. Introducció
2. Eugeni d'Ors
3. Guerau de Liost
4. Josep Carner

13. LA POESIA DESPRÉS DEL NOU CENTISME

1. Introducció

Departament Llengua catalana

2. Josep Maria de Sagarra
3. Carles Riba
4. Marià Manent
5. Josep Sebastià Pons
6. Els poetes balears després del Noucentisme

TERCER TRIMESTRE

14.L'AVANTGUARDISME

1. Introducció
2. Joan Salvat-Papasseit
3. J.V. Foix

15.LA NOVEL·LA ALS ANYS VINT I TRENTA

1. Introducció
2. Josep Maria de Sagarra
3. Carles Soldevila
4. Miquel Llor

16.LA POESIA DESPRÉS DE LA GUERRA CIVIL

1. Introducció
2. Salvador Espriu
3. Pere Quart
4. Gabriel Ferrater
5. La poesia contemporània
6. La poesia després de la Guerra Civil a les Illes Balears

17.LA NARRATIVA DESPRÉS DE LA GUERRA CIVIL

1. Introducció
2. Mercè Rodoreda
3. Llorenç Villalonga

Departament Llengua catalana

4. Manuel de Pedrolo
5. Pere Calders
6. La narrativa contemporània
7. La novel·la a les Illes Balears

18. EL TEATRE DESPRÉS DEL MODERNISME

1. El teatre entre el Modernisme i la Guerra Civil
2. Josep Maria de Sagarra
3. El teatre després de la Guerra Civil
4. El teatre després del Modernisme a les Illes Balears

19. L'ASSAIG I EL PERIODISME AL SEGLE XX

1. Introducció
2. Els inicis del periodisme en català
3. Josep Pla
4. Joan Fuster
5. Erudits, traductors i assagistes a les Illes Balears

Departament Llengua catalana

11. Materials i recursos

En les matèries de llengua, les tecnologies de la informació i de la comunicació són un instrument de comunicació oral i escrita. Aquestes dues matèries contribueixen al tractament de la informació i competència digital perquè proporcionen coneixements i destreses per a la recerca i selecció d'informació rellevant d'acord amb diferents necessitats, així com per a la seva reutilització en la producció de textos orals i escrits propis. La recerca i selecció de moltes d'aquestes informacions requerirà, per exemple, l'ús adequat de biblioteques o la utilització d'Internet, la realització guiada d'aquestes recerques constituirà un mitjà per al desenvolupament de la competència digital. A les assignatures de Llengua catalana i Processos de Comunicació, dividirem l'ús de les TIC en dos blocs. Per una banda, tractarem l'ús dels **recursos multimèdia** i informàtics i per l'altra, els **mitjans de comunicació** més habituals: premsa, ràdio i televisió.

A) Recursos multimèdia: És evident que la importància de la informàtica a la societat actual és un fet i més entre els adolescents. Per això és imprescindible la utilització d'aquestes tecnologies en el procés d'ensenyament - aprenentatge. A cada unitat didàctica, hem incorporat activitats amb aquestes tecnologies i algunes adreces d'Internet, que consideram interessants per a l'alumnat. Les TIC no només seran emprades **en el centre** sinó que incitarem l'alumnat a continuar treballant **a ca seva** amb aquestes tecnologies (sempre que hi tinguin accés) o que vagin a la biblioteca del poble, on també podran accedir-hi. En relació a l'ús de les TIC al centre, convé dir la seva utilització està condicionada a la disponibilitat horària de l'aula, però queda reflectit a la programació que a cada unitat, una sessió ha estat programada a l'aula d'informàtica. Les TIC tendran les següents aplicacions:

1) Mitjà per a l'expressió. L'ús de processadors de textos i les presentacions multimèdia facilita l'expressió escrita i audiovisual de l'alumnat en l'elaboració dels seus treballs i permet l'ús de tècniques no tradicionals per a l'organització de la informació. A la utilització d'aquestes eines ens possibilitarà la realització d'activitats col·laboratives: redacció de treballs en equip, contes d'autoria múltiple, fitxes d'escriptors / es, etc.

2) Instrument facilitador de la correcció oral i escrita. Introduïrem l'alumnat a fer servir els correctors com una eina més, però a la vegada els advertirem del risc que corren quan empen aquesta eina. Amb l'ajut dels correctors, traductors i diccionaris que incorporen moltes de les eines informàtiques d'edició, l'alumnat es pot acostumar des de ben aviat a corregir els seus treballs i a presentar-los sense faltes d'ortografia. Un altra activitat interessant en aquest sentit, serà la realització de dictats als alumnes de

Departament Llengua catalana

manera que aquests escriguin davant l'ordinador.

3) Font d'informació. Realitzarem recerques de dades sobre qualsevol temàtica (escriptors i la seva època, obres literàries, conceptes gramaticals...) a enciclopèdies multimèdia i altres bases de dades en suport CD, pàgines web d'Internet (premsa electrònica, enciclopèdies on-line...), etc.

4) Canal proveïdor de notícies d'actualitat. A través d'Internet accedirem a les notícies d'actualitat que proporcionen la premsa digital, els portals generals i temàtics, les ràdios que emeten per Internet, la pàgina web de TV3 ...

5) Canal de comunicació interpersonal i grupal. Els serveis comunicatius que proporciona Internet (e-mail, missatgeria instantània, xats, etc.) ens permetrà intercanviar experiències, comunicar-nos, enviar escrits al Club de Joves Periodistes i altres publicacions, etc.

6) Instrument didàctic interactiu. No podem obviar la gran quantitat de materials didàctics multimèdia en suport CD i també a Internet que ens facilitaran l'aprenentatge de molts dels continguts de Llengua i Literatura. Farem servir programes d'exercitació (anàlisis morfològiques i sintàctiques, qüestionaris de preguntes...), programes - guia pel treball amb textos literaris... Emprarem durant tot el curs el PELC (programa d'ensenyament de la llengua catalana) al qual tots els alumnes estaran inscrits.

B) Mitjans de comunicació

Els mitjans de comunicació posen al nostre abast molta d'informació, la qual cosa ens possibilita l'ampliació del nostre entorn visual i perceptiu en general. Durant el curs participarem a les seccions escolars que els diaris de la Comunitat publiquen cada setmana. Les produccions dels alumnes (enquestes, crítiques cinematogràfiques, reportatges, notícies...) seran enviades als diaris perquè els alumnes participin en els concursos que s'organitzen.

Hem de tenir molt present que els mitjans de comunicació ens formen. Especialment el cinema i la televisió ens impacten contínuament amb models de conducta i criteris de valor que moltes vegades condicionen el nostre sistema de valors, indueixen actituds i ens impulsen a imitar certes conductes. Si la influència sobre els adults és notable, encara ho és més en els adolescents. Per tant, tendrem aquests mitjans ben presents a la nostra programació.

Pel que fa als materials que farem servir per a cada curs, vegeu la següent distribució per cursos.

Departament Llengua catalana

PRIMER D'ESO

•Llibre de text: *Llengua catalana i literatura. BAULA 1 ESO*

•Llibres de lectura per a 1r d'ESO.

L'origen del detectiu Conan de Gosho Aoyama

Wonder de R.J. Palacio

La increïble història del noi del milió de David Walliams

SEGON D'ESO

•Llibre de text: *Llengua i literatura BAULA 3 ESO*

•Llibres de lectura per a 2n d'ESO:

250 quilòmetres de Víctor Panícello

Coraline de Neil Gaiman/P.Craig Russell

Tot desxifrant l'endevinalla. El detectiu Conan 4. de Gosho Aoyama

TERCER D'ESO

•Llibre de text: *Llengua catalana i literatura. BAULA 3. ESO*

•Llibres de lectura per a 3r d'ESO.

La recerca de Eric Heuvel/ Ruud Van Der Rol

El crèdit de Jordi Galceran

El curiós incident del gos a mitjanit de Mark Haddon

Departament Llengua catalana

QUART D'ESO

• **Llibre de text:** Llengua i literatura 4ESO . BAULA

• **Llibres de lectura per a 4t d'ESO.**

Joana E. Maria Antònia Oliver

Hikikomori de Jordi Faura.

L'amic de Salvador Dalí de Miguel Arguimbau

1r de BATXILLERAT

· - *Llengua i literatura 1r de Batxillerat*, de Vicens Vives

· - *Llibres de lectura:*

El fil de plata. Lluís-Anton Baulenas

E.R. De Josep M. Benet i Jornet

Un altre pas de rosca. Henry James

· - Material audiovisual

· - Material d'Interent (Pelc, Moodle...)

· - Fotocòpies

2n de batxillerat

· - *Llengua i literatura 2n de Batxillerat*, de Vicens Vives

· - *Llibres de lectura: Aloma* de Mercè Rodoreda

· - Material audiovisual

· - Material d'Internet (Pelc, Moodle...)

· - Fotocòpies

Departament Llengua catalana

Tots els cursos han de disposar del següent material fungible:

Quadern d'espiral DIN A4 que es puguin llevar els fulls, amb forats al marge.

Bolígrafs blau, negre i vermell.

Una funda de plàstic per guardar-hi totes les fotocòpies i el quadern de cada trimestre.

És necessari tenir un diccionari a casa per poder fer els deures.

TALLER DE LENGUA

- Llibre *Món. Llengua i interculturalitat*
- Jocs didàctics diversos
- Material fotocopiabile
- Làmines i pòsters
- Material divers de papereria

Departament Llengua catalana

12. Activitats complementàries i extraescolars

Les activitats complementàries dependran de l'oferta cultural del centre cultural de Porto Cristo, ja que al departament pensem que no hem de fer sortides fora del poble, ja que al cost de la sortida li hem d'afegir el cost del transport, cosa que augmenta molt el preu de l'activitat i al nostre centre hi ha poques famílies que puguin i vulguin assumir aquest cost extra.

Les activitats programades que realitzarem al centre seran:

Trim.	Activitat	curs	espai
1r	<i>Teatre Fuita i Martiri de Sant Andreu Milà</i>	batxillerat	extern
2n	Activitats de Comerç Just	2n ESO	Intern
3r	La garangola	1r batx	extern

Activitats 19, 20, 21 i 22 de desembre

Taller de Consum responsable i Comerç Just. Venda de productes de S'Altra Senalla.

Dies del llibre.

Concurs literari: frases fetes

13. Avaluació del procés d'ensenyament – aprenentatge

El procés d'ensenyament – aprenentatge serà avaluat periòdicament a través del seguiment de la programació que fem setmanalment a les reunions de departament i a les coordinacions de català. Analitzarem el funcionament de les activitats realitzades i si es compleixen els objectius marcats. A partir d'aquesta anàlisi, si és el cas, es faran propostes de millora. Es tracta d'una avaluació contínua que permet reconduir el procés d'ensenyament – aprenentatge si no funciona tal com ens havíem marcat.